

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, szeptember 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreik: A nép panasza.**
- Ösztörök gyártása Kossuth-jelvények.**
- A szerb miniszterelnök nyilatkozatai.**
- Vigéc és lapkiadó.**
- A sasvári királygyakorlatok vége.**
- A makói polgármester Aradon.**
- Bereitschaft a Kossuth-ünnepen.**
- A két Korn.**
- Kossuth-napja Aradon.**
- Bíró Lajos Aradon.**
- Görgey — a színpadon.**
- Verhovay.**
- A beteg erkölcs.**
- Tüntetés a német himnusszal.**
- Tárca: Az utolsó tavasz.** Irta: Tormay Cecile.
- Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromáról.** Irta: Galsai Kovács Brnő.

A nép panasza.

Arad, szeptember 17.

A pozsonyi gazdasági kiállítást a mi latifundios nagyuraink arra készültek felhasználni, hogy odacsodítván a föld népet, megmutassák országnak-világnak, mekkora gyökeret vert a nemzetben az ő politikájuk.

A felhívások elhangzottak, a kedvezményes vasuti jegyek hódító körutra indultak a nép közé, de hiába: a pozsonyi kiállítás iránt vajmi kevés érdeklődés mutatkozik agrár körök határain kívül.

Temérdek ünnepség és dikció veszett ilyenformán kárba.

Hanem azért a sok beszédet hiven

leközlötték a lapok, kivéve egyet, melynek eszmemenetét azonban nem a budapesti Köztelekben gyártották.

Ebben a beszédben alighanem némely igazság lakik, ha ily buzgón takargatták reá a fel nem említés, az észre nem vétés, az elföldeni akarás leplét. Az van benne: igazság. Az van abban a beszédben, amelyet egy torontálmegyei protestáns lelkész, Jeszenszky Ignác mondott a sok fényes uraknak, nem fölvilágításul, nem magyarázatul, hanem panaszul. Bizony egy kissé megütődhettek a fényes urak ezen; érthető is, hogy miért hallgattak e beszéd felől oly nagyon.

Mert ebben a beszédben keserű igazságok vannak a magyar föld urairól és arról a magyar népről, amely nem ura a magyar földnek. Első sorban a felől, hogy aki ur ezen a magyar földön, az a magyar földön legyen ur és ne idegen országokban költse el azt a pénzt, amelyet verejtékes munkával a magyar nép szerzett neki. Mert nem járja az, hogy a külföld, mindig csak a külföld éljen abból az országból, amely maga oly szegény, hogy immár a megélni nem tudók tömeges kivándorlását is törvénnyel akarják megakadályozni.

Azután pedig szólt a beszéd arról, hogy a magyar föld urai tekintsenek a népre is. Adjanak neki megélhetést, forduljanak feléje szeretettel, vegyenek részt illendő módon a közteherben és dusszadag

uradalmak ne vonják ki magukat a községi élet közteherviselésének adója alól.

Szólt ez a beszéd arról is, hogy igazságtalan a kataszteri adókiivetés; a kis ember birtoka, a kis gazda földje sulyosabban van megadóztatva, mint a nagyuri latifundiumok.

Es hogy még ezenfelül is igazságtalan az adórendszer, amely nyomja és gyöttri a kis gazdát, ellenben kedvez a nagy vagyonnak. Mert nem helyes a különböző jövedelmek után egyforma százaléban vetni ki az adót. Mert egészen más az a félmillió jövedelem, meg az a csekély, amelyből élni is alig lehet. A félmillió jövedelemnek ha akár felét elvennék is, még mindig marad egy negyedmillió; de ha a pár száz koronás jövedelmet fölöznék le ily módon, ott már csak annyi marad, amennyi meghalni sok, de megélni kevés.

Szólt azután ez a beszéd másról is, a földuzsoráról. Arról, hogy milyen nehéz helyzetben van a miatt a szegény ember, a földetlen bérlő, hogy miféle robotokat vetnek a nyakába, a szegény, alig élhető ember, nyakába a dusszadagok. Ilyen dolgokról beszélt Jeszenszky Ignác. Mert ezeket vélte szükségesnek emlegetni, mert ezek a magyar nép bajai és panasza, nem pedig azok, amelyeket a nagybirtokok tulajdonosainak tömege a saját érdekében a világba kürtöl. De ezt a beszédet előbb elhűlve hallgatták, az-

TÁRCA

Az utolsó tavasz.

Irta: Tormay Cecile.

Lassu öreges léptekkel indult el... Körülötte nyüzsgött az utca tarka népe s a tolvamenők olykor udvariatlanul lökték meg az ezüsthaju, vénülő gavallért. Haragosan pillantott ilyenkor fel, kissé megrázta a fejét és botjával nagyot koppantott a kövezetre... Rossz kedvében volt, pedig a nap tündöklő sötét a feje felett mint egy madárszállotta azur folyóca kéklött a házak között a tavaszi ég keskeny szalaga. Lázás nyugtalanság reszketett a légben. Az emberek siettek, mosolyogtak, mintha örülnének, hogy élnek, mintha mindannyiuk szívét átjárta volna az illatos, ébresztő szellő, amelyik túl a nagy városon, nyíló virágok völgyében született.

Csak a hajdan olyan híres, mulató gavallért kerülte el a nyugtalanító tavaszi fuvalat; nem ébredt többé az ő kiégett szívében egy vágyódás, egy érzés, egy kicsinyke nap-sugár sem. Még a régmúlt idők emlékei is olyan hidegek, színtelenek voltak, olyan egyformák fiatalágának annyiszor megújuló szerelméi, sőt az asszonyok is, a kik életében utjába akadtak, — most, hogy visszagondolt rájuk. — hasonlítottak egymáshoz. A nevüket jóformán elfeledte, — megkülönböztetni sem tudta már őket, — épp úgy, mint az éveket, a

napokat, melyek közül, úgy érezte e percre egy sem volt szebb, egy sem volt boldogabb a többinél.

— Vége mindennek, — gondolta leverten s körülötte ezalatt valami nevető ellentmondásként nyüzsgött tova a tavaszi élet. Hiába! mint ahogy az ifjuság sohasem oly fiatal, mint tavasszal, sohasem erzik magukat vénebbeknek az öregek, mint mikor megéled minden, megy előre a nyár felé, elhalad mellettük, — mellettük, akiknek már nincs hová menniök.

Baji Gábor is nagyon öregnek, fáradtnak érezte magát... a szíve volt szomorú. — Elöttem is, mögöttem is egy nagy semmi, ez lenne hát az életem! Egyedül vagyok, egy árva emlékem sincs, amitől felmelegedhetném, — csak legalább még egyszer birnék valamit érezni, tudom Istenem, annak az emléket megörizném!

Megnézte az óráját, ásítózni kezdett, rettentően unta ezt a céltalan bolyongást. A wistpartieja csak hétkor kezdődik, agyon kellene valahogyan addig ütni az időt... de hát hová menjen?... Es ekkor egyszerre eszébe jutott, hogy pár nap előtt egy levelet kapott. Valami régi ideálja irt neki. Vagy negyven év előtt szerették egymást. Az asszony e szakítás után az isten háta megé, valahová Erdélybe szökött, bár levelében úgy mondja, hogy külföldön élt, — többé nem találkoztak és most felköltözött a fővárosba, ír neki, hívja, hogy látogassa meg.

Még az arcára sem emlékezett... Szőke

volt vagy barna, nem tudta már, de hát ez külföldben is mindegy, azóta biztosan megöszült a haja...

— ... lehet? — gondolta egykedvűen, — elmémet, te menjek?... Ejh! — és gyorsabb lépéssel indult neki.

Mikor felhaladt a kis palota lépcsőjén, megindultan megállt.

— De rossz lépcsőket építenek manapság, — dörmögte ész bajuszába és reszelgetni kezdte a torkát. — Ordög vigye, csak a regényekben szép az öregkor; ha azoknak a gazembereknek, akik leírják, úgy fájna a derekuk, mint a mienk, nem hazudoznának annyit össze az ezüsthajfűrtök, meg a nagyapók romantikájáról.

Mire felért az emeletre, kimaradt a lélekzete, várt egy ideig, köhécselt, aztán kihuzta magát és becsengetett.

— Pergament képű, rozoga inas nyitott ajtót.

— Fogad a méltóságos asszony? — Igen, no itt van a névjegyem.

Az öreg inas, aki bakter lehetett hajdanában valahol Csángó-Hétfaluban, mintha csak az éjfelet kiabálná, nagy hangon harsogta a Baji Gábor fülébe:

— Parancsoljon besétálni a vizita-szobába, de instálom, várni köll ám egy cseppet.

— Csak jelentsen be, — dörmögte Baji, mialatt agglegényes pontossággal igazította meg nyakkendőjét, s átlépte a kis szalon küszöbét... A szobát előzőnlötte a tavaszi fény, kö

után pedig elhallgatták a milliomos urak, akik a maguk ügyét a nép ügyévé igyekeznének feltolni. Es ebből az elhallgatásból sok tanulság látszik. Mert hiába akarják elhallgattatni a panaszoikat, e panaszokat ismeri mindenki, a magyar kisgazdáknak ezek a valódi, igazi bajai, tudtuk ezt már ezelőtt is, mielőtt Jeszenszky Ignác elmondta volna. Es a mi igazunkat mondja ez is, amelyet már elégszer hangoztattunk: hogy a magyar kisgazdának, a magyar középirtoknak az érdekei nem azonosak a latifundiumok birtokosaiéval, bármint lobogtatják is zászlóikat és fujják az agrár-riadót.

A magyar földnek, a magyar földön élő magyar népnek az érdekei mások s nem is fog az a nép az ő pártjukhoz csatlakozni soha sem.

Osztrák gyártású

Kossuth-jelvények.

(A „markgeschütze“ hazafiság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Egy fővárosi szaklap, a *Honi Ipar* arról ad hírt, hogy a fővárosban és a vidéken osztrák gyártmányú Kossuth-jelvények vannak forgalomban. A jelzett lap egy cikkírója az országos védőjegy kérdéseivel kapcsolatban tárgyalja ezt a főlháborító dolgot, a következőképpen írva róla:

Hogy mennyire van igazam, midőn évek óta azt hajtogatom, hogy az „Országos védőjegy“ behozatalára égető szükségünk van s hogy mindennapi elkésés sok ezrektől fosztja meg országunkat — szomszédunk javára, azt a leutóbbi napok egy szembeszökő, igen jellemző és újabb jelenséggel illusztrálják.

Ime, múlt június havában összeültünk, néhány egyszerű, szerény fővárosi polgár és azt kezdtük meghányi-venni, hogy — a fő indítókokról, a kegyeletről, a hazafiságról és háladatoságról nem is szólva — nem volna-e valóságos botrány az egész világ színe előtt, ha a magyar nép Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját époly fölényes mély hallgatással ignorálná, ahogy a magyar kormány és a magyar főváros azt agyonhallgatja?

A tanácskozások eredményét ma mindenki ismeri. Annak a szerény körben megindult lelkes mozgalomnak a hatása alatt felsőbb régióinkban is ébredezni kezdett a szunnyadó

lelkiismeret s oly ünnepségnek nézünk elébe, mely becsületére fog válni az egész magyar nemzetnek.

Ez ünnepség alkalmából megmozdult a magyar iparos is. Száz meg száz apró-cseprő csecse-becse, gombok, melltűk, jelvények stb., mindmegannyi Kossuth Lajos arcképével díszítve forgalomba hozatott és a jó magyar közönség mohón kapkodott utána, hogy örök emléke legyen a nagy és hazafias ünnepségről.

Amde csakhamar megmozdult — az osztrák szomszéd is! Ő Kossuthot ugyan „Rebell“-nek, bennünket pedig „Kossuth-Hundek“-nak tituláz, de pénz dolgában ő azt a praktikus elvet vallja: „Non olet!“ — És sajnos, igen sok magyar kereskedő vele egy huron pendül.

Es így történt, hogy ma a főváros kirakatszekrényei tele tömve vannak „markgeschütze“ Kossuth-emléktárgyakkal! Mert ha valakinek élesszeme van és tudja, hogy hol kell keresnie, felfedezi azt a „markgeschütze“ szót. De merem állítani, hogy a magyar nép nagy tömegét véve, tízezer emberre nem esik egy sem, a ki tudná, hogy az a nyakatekert szó mi legyen. En pedig egyenesen ama nagy szellem emléken elkövetett szentségtörésnek tartom, midőn mi a védegyelet alkotása utáni 58 ik évben „markgeschütze“ emlékeket forgalomba hozunk.

Ebből a nyomoruságos helyzetből azonban egy csapással szabadulnánk, ha lehetővé tétetnék, hogy a magyar vevő vásárláskor ott találkozzék a jól ismert kedves magyar címerével. Ugy hallottam, hogy egy mértékadó férfiú az országos védőjegyről úgy nyilatkozott, hogy kényes dolog, mert az igen sok osztrák iparcikk első koporsó szögét képezne. Nos hát adja Isten, hogy minél hamarabb azt az elsőt beüthessük és utána a többieket is kovácsolhassuk!

Mondanunk se kell, hogy mennyire igaza van e cikk írójának. Egyenesen főlháborító a gondolat, ha Kossuth Lajos emlékét az osztrák gyárosok kapzsisága kihasználhatná.

Azért néhány szavunk van azokhoz az aradi kereskedőkhöz, a kik Kossuth-jelvényeket, vagy érmekeket árusítanak. A közönségnek nem áll módjában, hogy meggyőződjék valamely gyártmánynak hazai vagy külföldi eredete felől. Az ő lelkiismeretükre van bízva, hogy a Kossuth-ünnepet ez a szégyenfolt ne érje. Csakis olyan Kossuth-jelvényeket adjanak el, a melyekről meg vannak biztosan győződve hogy magyar készítmények. Ha másfélté rendelték volna már, küldjék azokat vissza. Gondolják meg, hogy ez osztrák gyártású jelvények eladásával büntársai lesznek a „markgeschütze“ merényletnek.

röskörül mindenütt virágok nyíltak s a kedves levendula szaga még átküzdötte magát a divatos új párfüm nehéz illatán.

A gavalléros öreg ur leült az egyik karosszékre.

— Hiába, mindig csak várni kell, gondolta ásitozva és már meg is bánta, hogy eljött ide. — Az asszonyok mentől jobban akarnak tetszeni, vagy mentől öregebbek, annál inkább megvárják az embert... Különben ami ő méltóságát korát illeti, attól ugyan holnapig is lophatnám itt a napot. Nem értem a nőket, hisz nekik még csak borotválkoznok sem kell... Vajjon mit csinálhat most? a haját, a ruháját igazgatja, talán még be is pouderozza az arcát! Ugyan mi a manónak!

Forgatni kezdte az ujján a nagy pecsétgyűrűjét, ami nála mindenkor az unalom jele volt, aztán gondosan lefricskázott egy porszemét kifogástalan kabátjának bársony hajtókájáról...

Körülnézett a szobában. A régi butorok közé tolakodóan vegyültek a modern angol karosszékek, a vékonylábu finom íróasztalon a tűzben égő tífani váza mellett bájos Alt-Wien virágtartóban hajladozott az orgona-ág... zongorán, lehajtott fejjel egy urnát vivő kis tanagra figura állt, vagy tán inkább jött felé. A kandallón márványoszlopos empir óra ketyegett s ingáján libegve szállongott a nagy Napoleon császári sasa...

Mindez olyan idegen volt neki, semmit sem ésmert többé ebben a szobában, semmi-

hez sem fűződött emléke, — akkor régen, más butorok, más levegő lehetett az asszony körül. — Közvetlen előtte a háromlábu asztalkán se-lyem kötésű könyv hevert. Nem mert hozzányulni, — bizonyosan valami Ohnet-regény!.. Hanem aztán, amint vizsgálgatta, egyszerre a szemébe tűnt, hogy a könyv sokat forgatott lapjai közül egy préselt virágnak a szára kandikál elő.

— Vajjon kitől kapta ezt a virágot, hogy így örzi? — gondolta és gunyolódó kedve egyszeribe elszállt... szomorú irigység fogta el. Ezen a tündöklő tavaszi napon a legkisebb érzést is megirigyelte ő az emberektől. Végtelenül üresnek, céltalannak látta az életet. Mit nem adott volna most egy maroknyi érzésért, egy kicsinyke melegségért! És még csak nem is okolhatott senkit sem, amiért ilyen egyedül maradt a sötétben, az élete végén. Maga volt a hibás, az új szerelemért mindig megtagadta a régit. Osszetépte a leveleket, a száraz virágokat a tűzbe dobta, addig addig, míg egy napon, mielőtt új szenvedély lobbanhatott volna fel a szívében, kigunyolta elfeledte a legutolsó szerelmét — így maradt ő emlékek nélkül.

Ha az ember szomorú, akkor már nem unatkozik. Baji Gábor kezei sem játszottak többé a pecsétgyűrűvel, fáradtan nyíltak ki az ölében; meggörnyedve csüggedten ült ott mozdulatlanul mindaddig, míg egyszerre valami fény sugar nem tévedt a szemébe. Lassan emelte fel szép ősz fejét és ahogy körülnézett,

TÁVIRATOK.

Egy francia miniszter beszéde.

Biserta, szeptember 17. A republikánus kör lakomáján *Pelletan* haditengerészeti miniszter azt mondta, hogy nem nagyon szívesen beszél politikáról, mert olyan szavakat tulajdonítanak neki, a melyeneket nem mondott. Így Korzikán Olaszországról beszélt és ime neki, *Franciaország legöregebb olaszbarátjának*, a ki a két ország között támadt feszültség idején kijelentette, hogy a felelősség jó része őt illeti; a ki mindig Franciaországnak az olasz függetlenségi háboruba való beavatkozását követelte, neki most aggresszív magatartást tulajdonítanak ezzel az országgal szemben. Veszedelemes dolog tehát politikai beszédekét mondani, de azért mégis ki akarja jelenteni, hogy a kormány tántoríthatatlanul fogja folytatni republikánus programjának végrehajtását. A köztársaságnak a dolgozó emberek köztársaságának, tehát *szocialisztikus és nem kollektivistikus köztársaságának* kell lennie. A kollektivismus ideje soha sem fog eljönni. A miniszter azután a vallási kérdéstről beszélt és azt mondta, hogy a mostani harc nem lepi meg. A vallást nem bántják. A vallásnak meg kell adni minden szabadságot, kivéve azt, hogy valakit szabadságától megfoszson. A mi a tanítás szabadságát illeti, a miniszter azt a nézetet vallja, hogy a kongregációknak, a melyek nem közönséges egyesületek s a melyek tagjaiktól szabad akaratukról való teljes lemondást követelnek, nincs joguk ezt a szabadságot a maguk számára megkövetelni.

Páris, szeptember 17. Több lap szigorúan elítéli *Pelletan* haditengerészeti miniszter bisertai beszédét. A *Figaró* azt mondja, hogy *Pelletan* magaviselete végre is mindenkit meg fog győzni arról, hogy *nem maradhat tovább miniszter*.

Béke-állapot a Fokföldön.

Fokváros, szeptember 17. A hivatalos lap mai száma, a mely a *haditörvénysszék megszűntetésére* vonatkozó hirdetményt közli, egyidejűleg proklamációt tesz közzé, a mely életbe lépteti azt a már előbb érvényben volt törvényt, a mely a kormánynak teljes ellenőrzést ad az összes fegyverek és lövészek, valamint azok behozatala fölött.

tekintete megakadt egy képen, melynek üveglapját most érthette el az ablakon betörő napfény. Az üvegen ezer szilánkba tört a napsugár s visszaverődve, aranyos özönnel árasztotta el a szoba legsötétebb szegletét is. Világosabb lett e percben a vén gavallér körül a világ és csodálatosan, — minden fény arról a képről sugárzott feléje.

A nagy csillogás szinte elvakította s csak miután egy ideig merően nézett a képre, vált ki lassan a ragyogásából, két sötét pont:... két bánatos fekete szem tekintett reá.

Baji Gábor kíváncsi lett, felállt és megindult a szoba tulsó szöglete felé, közbe pedig ámulva pillantott azokba a mélytűző, panaszos szemekbe, melyek mint egy varázsütésre, — rég feledett emlékeket keltek életre a lelkében. Oh, ezek a szemek valaha szerelmenesen csüggték rajta, egy messze nyári alkonyaton karjaiban tartotta azt a karcu lenge testet, vállára hanyatlott az a fekete fűrtös aszszonyfej, amelyet most már tisztán látott az üveglap mögött.

— *Ida*, — séhajtotta halkan, — soh'sem hittem, hogy viszentlátjuk egymást! — Kicsinyke gyöngédség lopódzott a szívébe. Az előbb még egy emléke sem volt és most, mentül inkább közeledett az úde pasztelképhez, annál több, annál szebb emlék jutott eszébe. Tisztán látta maga előtt azt a virágzó, márdárdalos mezőt, a melyen hajdan, fiatalon kéz-kézben haladtak ők ketten át; látta ringó

A szerb miniszterelnök nyilatkozatai.

(Zágráb. — Az oroszbarát politika. — Sándor és Milán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Egy újságíró meginterjuvolta az Abbáziában üdülő szerb miniszterelnököt, Vuics Mihály dr.-t A beszélgetés, a melynek több aktuális kérdés volt a tárgya így folyt le:

— Mi a véleménye a zágrábi tüntetésekről? Mi lehet annak az igazi oka, hogy az eddig békésen együttélő nemzetiségek között kitört a háború?

— A zágrábi botrányok, véleményem szerint, klerikális agitációk következményei; a megjelent pár újságcikk csak ürügy volt. A szerb kormány nagyon fájlatja ezeket az eseményeket és meg vagyok győződve, hogy a magyar kormányt és a horvát bánt is kellemetlenül érintették. Hitem, hogy a hatóságok minden lehetőt el fognak követni, hogy a zavargások a szerb polgárok ellen ne ismétlődjenek. Lássák kérem, hogy ha ilyen botrányok nálunk Szerbiában történnek, azt mondanák: *Ázsia!* és mindenestre a kormány gyengeségének, avagy tehetetlenségének tudnák be. Én abbáziai utazásom közben *kiszálltam Zágrábban* s két-három órai ottidőzésem alatt meglátogattam néhány károsult ismerős szerb polgárt. Meg voltam döbbenve azon a vandalizmuson, amelylyel a felbőszült tömeg békés polgárok vagyonát elpusztította és csak méltányos volna, hogy ha a hatóságok a sujtott polgároknak kárát megtérítik.

Igaz-e, hogy Sándor király és Draga királyné az őszszel *Livadiába* utaznak a cári udvar meglátogatására?

— Igen, ez az utazás már régen tervben van és csakis a cárné állapotára való tekintettel lett októberre elhalasztva. Most a cárné egészsége helyreálltával a régi terv megvalósul.

— Mit gondol excellenciád, fog-e ez az utazás a szerb politikában változást előidézni?

— Nem hiszem; Sándor király keresztfia a volt cárnak, azonkívül vallási érzelmek azok, melyek Oroszországot és Szerbiát összekapcsolják. *Mi a szomszéd osztrák magyar birodalommal barátságos viszonyban vagyunk és akarunk is maradni; mi jót hozhatna nekünk Oroszország fenhatósága avagy a pánszlávizmus?*

lombjaival a hársat, mely alatt örök hűséget, örök szerelmet esküdtek egymásnak. Egyszerre dobogott a szívük, egy lehetetlen szálit el ajkukról a lélekzet, egyetlen egy árnyékot vetett ölelkező alakjuk a mező virágaira. . . . Akkor igazán hitte ő maga is, a mit esküdt, — de egy hónap múlva már mindent elfelejtett. Az asszonynak maradt a bánat és a szerelem, — ő bizonytalán hűségesen megőrizte azt . . .

Emlék-émlékre torlódott lángra gyújtott képzeletében. Mind a szépet, amit átélt, a szerelmet, amit annyiak között elosztogatott, gondolatban összegyűjtötte és ráruházta erre az egy asszonyra, mintha csak ő érte vert volna elmúlt ifjúságában a szíve, mintha ő lett volna egyetlen szerelme.

Közelebb hajolt az arcképhez, mohón, meghatottan nézte a finom vonásokat, az arcon a halvány pirt, a melyből minden tavasznak a napfénye vitt már el valamit. Aztán egyszerre, — talán a képről vissza verődő sugárözön szállt a szívére, melegség fogta el egész valóját s nedves fény csillant fel a szemében. Szíve gyorsabban vert e percben, mint valaha, de hisz a haldokló madarak is erősebben csapkodnak erős szárnyaikkal, ha már lehullottak a földre, mint akkor mikor még repülni tudtak.

Baji Gábor elfelejtett gondolkozni, a keret mellett kétoldalt odatámasztotta tenyerét a falnak, féltérdét megvetette egy kicsiny kereveten és még inkább előre hajolt. Mind jobban, mind

Éppen olyan dolog volna ez, mintha például Hollandia azért, mert népe a german fajból ered, a német birodalomhoz csatlakoznék. Létezik-e hollandi, aki ezt kívánatosnak tartaná? Mi magunk vérünkkel küzdöttük ki szabadságunkat, nem úgy, mint a bolgárok, kiket az orosz hatalom szabadított ki a török járom alól. Azért is mi a *Sipka-ünnepet*, melyet ugyan méltó ünneplésnek tartunk, nem azokkal az érzelmekkel nézzük, mint a bolgárok.

— Kibékült-e már a szerb nemzet Sándor király házasságával?

— O igen! — Hiszen a szerb nemzetnek nagy része örül, hogy szerb asszony ül a trónon, azonkívül tudják a szerbek, hogy Draga királyné szerb patricius család sarja, amely élénken részt vett az első szerb szabadságharcban. Mennyi tuzást, mennyi elferdítést észleltünk e házasságra vonatkozólag az európai sajtóban, pedig ez nem volt egyéb, mint igazi szerelmi házasság. A királyné ritka szép asszony és a szerb nép emberi momentumot érzett e frigyen, épp úgy, mint önkönél a népek az osztrák és magyar trónörökös házasságánál.

— Meg fogja-e látogatni Sándor király atyját Kruzedolban?

— Idővel ez is meg fog történni, hiszen Sándor király nagyon szerette boldogult atyját. Sándor király és a szerb nép elismeri *Ferenc József* király humánus és lojális eljárását, midőn a meghalt Milán király utolsó óhaját teljesíteni igyekezett; de nekem az a véleményem, hogy ezt az óhaját annak idejében a szerb udvarral közösen lehetett volna teljesíteni. Akkor kevesebb keserűséggel járt volna. Tudvalevő dolog, hogy Milán király ama kívánsága, hogy ne Szerbiában temessék el, dac volt Sándor király házassága miatt. Milán egy német hercegnővel való házasságot akart, azért exponálta magát igen erősen. E tervének meghiusulta nagyon fájt boldogult Milán királynak.

Majd e szavakkal fejezte be a beszélgetést:

— Azt hiszem, hogy a sok évi küzdelmek és izgalmak után most már nyugodtabb és szebb idők várhatók országunkban; a Nagy-Szerbiára vonatkozó aspirációt komoly államférfi annak tekint, mint aminek kell tekinteni: távol, nagyon távollevő illúzióknak. Mi Magyarország példáját követve, az állam pénzügyi viszonyait akarjuk első sorban rendezni,

közelebről akarta látni a kedves arcot, pedig homloka már csaknem a képhez ért, lehetétől elhomályosult az üveg . . . és az, még egy pillanat s maga sem tudta, hogyan, megcsókolta a gyermekek ajkakat. — A fiatalság csókolta meg! . . . Önfeledsége csak egy percig tartott. Ur Isten, ha meglátta volna valaki. Riadtan fordult hátra . . . Es csakugyan meglátta valaki: egy öreg ember nézett rá zavarodottan a tükröből. A saját arcát pillantotta meg s válla felett annak a szép ifju asszonynak a barna fejét. Olyan közel valának egymáshoz az a mosolygó, tiszta női arc s az ezüst haju öreg gavallér és ott voltak közöttük mégis egy egész hosszú élet volt.

Valahol a lakás utolsó végén egy ajtót csaptak be. Baji Gábor összereszt, egy gondolat villant át az eszén: — Most mindjárt jönni fog, ne nem a mosolygón bánatos szép Ida, hanem az ősz, törődött öreg asszony, aki majd fénytelen szemekkel néz reá és elüzi az ő szívéből a fellobbant emlékeket, lehűti, megdermeszti ezt az utolsó melegséget, amit pedig úgy szeretne megőrizni.

Hirtelen összegombolta kabátját s akár egy tolvaj, aki nagy kincset rabolt, elindult az ajtó felé. Csak azt érezte, hogy mindenáron meg kell mentenie ezt a szép szomorú emléket. Szinte futva haladt az előszobán, ment le a lépcsőn, ment és vitte magával, vitte a szívében az utolsó tavaszt.

vasutakat akarunk építeni, mert emelni óhajjuk a kereskedelmet az élénkebb közlekedés által. Es Isten segítségével meg fogjuk teremteni Szerbiában a várva várt gazdasági konszolidációt.

A sasvári királygyakorlatok vége.

(A király elutazása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

A sasvári harci játék ma befejeződött. A gyakorlatokat lefújták, s a király, valamint vendége, a német trónörökös elutaztak Sasvárról.

A hadgyakorlatok utolsó napjáról a következő táviratokat vesszük:

Sasvár, szeptember 17.

Ma reggel óta csapatok vonultak keresztül zeneszóval Sasváron. Az osztrák ezredek Hohenauig mentek, a hol vonatra szálltak. A magyar ezredek Szenicről indulnak.

Dél előtt 9 órakor kezdődött a király elnöklete alatt a megbeszélés, a melyben részt vettek a táborban lévő összes főhercegek, *Ferenc Ferdinánd, Frigyes, Ottó, Lipót Szalvátor, Ferenc Szalvátor és Károly Ferdinánd*. A tábornokok és vezérkari tisztek 8 órától fogva a kastély előtt gyülekeztek.

A király az udvari posta- és táviratdinaszolgálatot végző személyzetnek 400, a közbiztonsági szolgálatot teljesítő közegeknek pedig 600 koronát ajándékozott.

A megbeszélés 12 óráig tartott. Egy órakor volt az ebéd, a mely után 5 felsége pontban 2 órakor Bécsbe utazott. *Fejérváry Géza* báró honvédelmi miniszter 3 óra 45 perckor, *Beck* báró vezérkari főnök pedig a vezérkarral 3 óra 49 perckor utazott el.

A király ma *Ormay Iván* sasvári községi jegyzőnek, aki nagy buzgósággal teljesítette hivatását, *Emánuel József* postamesternek, *Seombat* állomási elüljárónak, *Rauch* erdőmesternek, *Kaiser* számtartónak és *Felber* uradalmi bérlőnek különféle arany és ezüst emléktárgyakat, órát, tüst, dohánytárcát ajándékozott.

Sasvár, szeptember 17.

A sasvári hadgyakorlatok befejezése alkalmából a király négy legfelsőbb kéziratot bocsátott ki. Az elsőt *Ferenéz Ferdinándhoz* címezte, megelégedését fejezve ki a főhercegnek a *felsőbb hadvezetés* terén kifejtett kiváló működéséért.

A második kéziratban a király megbizta *Uexküll-Ghyilleband* grófot, hogy a csapatoknak teljes elismerését nyilvánítsa. Együttal köszönetet mond a grófnak a csapatok példás kiképzése és a tisztek körültekintő vezénylése fölött.

A harmadik kéziratban a király *Frigyes* főhercegnek mond köszönetet, legmagasabb elismerését fejezve ki a vezényléte alá rendelt magyar honvédcapatok magatartásáért.

A negyedik kézirat *Beck* Frigyes báró vezérkari főnöknek szól, s ebben a király a vezérkar rendkívüli szolgálataiért elismerő köszönetet mond.

Sasvár, szeptember 17.

A király elutazása alkalmából a vasuti állomáson nagy közönség gyűlt össze. A király a sátorban várakozott a vonatra. Körülötte voltak: *Kramolin* Viktor főispán, *Markhót* Gyula alispán, *Szalet* főszolgabíró, *Ludvigh* az államvasutak elnökgazgatója, *Selley* miniszteri tanácsos, *Czigler* Károly csendőr alezredes és a főhercegek.

A király Paar és Bolfras főhadsegédek ki-

séretében szállott a vonatra, de e'özöleg a sá torban levőket sorra megszólította.

Kramolin Viktor dr. főispánnak ezt mondta a király:

— Köszönöm és teljes megelégedésemel fejezem ki a páratlan rend és szép fogadtatás, az urak működése és az egész járás lakosságának a katonaság iránt tanusított dicséretes magatartása felett. Kérem ezt a köszönetet a lakosság tudomására adni.

Hasonlóan nyilatkozott a király az alispán és a főszolgabíró előtt.

Czigler csendőr-alezredesnek ezt mondta a király:

— Nagyon meg vagyok elégedve a csendőrséggel. Nagyon szépen teljesítette szolgálatait.

Erre a király szívélyesen bucsut intett a lelkesen éljenző sasvári hölgyeknek és a vonatra szállott és Lundenburgon keresztül Bécsbe utazott.

Rainer és **József** főhercegek délután négy órakor utaztak el. **Ferencz Ferdinánd** főherceg automobiljában Hohenauba utazott. A többi főhercegek is az est során elutaztak.

A hadgyakorlatok utolsó napjairól a következő epizódokat jelentik:

A sasvári ünnepnapok alatt a közfigyelem természetesen a fiatal német trónörökös felé irányult. Minden lépését, mozgását és tekintetét figyelemmel kísérték. A trónörökös jól tudta ezt, és szívesen adott alkalmat a megfigyelésre. Naponként gyakran sétálgatott a teljesen szabad parkban, amely a kastély előtt elterült. A derék sasváriak természetesen el voltak ragadtatva, hogy a hatalmas birodalom jövődjének uralkodóját fesztelennél látják mozogni körükben. Különösen tetszett nekik, hogy minden üdvözlést szívélyesen fogad és folyton mosolyog. A fényképészeti készülékét soha otthon nem hagyta. A vadászta minden kirándulása alkalmával a hóna alatt szorongatta, és mihelyt a trónörökösnek megtetszett valami vidék, vagy népviselet, azonnal működésbe hozta a kis masinát. Visz is haza temérdek felvételt; emlékül a sasvári napokra.

Jó dolguk volt a hivatásos fényképészeknek is. A hadgyakorlatok alkalmából egész sereg fényképész került össze Sasvárott. És mindeniknek temérdek dolga volt. Mert a különböző felvételek mellett, a melyeket elárusításra szántak, az itt lévő miniszterek, tábornokok is levették magukat emlékül családjaik számára. De maguk a főhercegek is szívesen állottak modell. A legnagyobb szenzációt azonban egy vasárnap történt incidens keltette. Tudvalevőleg mintegy tíz főherceg vett részt a hadgyakorlatban. Ezek közül csak **József** és **Rajner** főhercegek időztek Sasvárott, a többi főherceg a táborokóan sátorozott. Vasárnap aztán teljes nyugalom volt mindkét félen. Mivel üssék agyon az időt? e felett töprengtek a főhercegek. A külön táborozó **Ferenc Ferdinánd** főherceg aztán azt indítványozta, hogy fényképeztessék le magukat.

— Helyes, de nincs ám fényképész!

— Vannak Sasvárott szólott **Károly Ferdinánd**.

— Elkell menni értük!

— Nosza, egy automobilos vezérkari kapitány rögtön gépre ült, és iramodott Sasvárra.

— A pupos fényképészt hozza el kapitány ur! Az jó fényképész! adta ki a parancsot a főherceg.

A kapitány egy szempillantás alatt eltűnt a láthatáron és Sasvárott termett.

Hol van a pupos fényképész? Egész hajszá indul meg a pupos után, de mintha a föld nyelte volna el, sehöl sem volt található. Jelentkezett fotografus tucatszám, de egyik sem volt pupos.

— No ha csak pup kell, lesz az mindjárt, — morfordirozott az egyik élelmes fényképész. Csakhamar jelentkezett is — hatalmas puppal a két vállá között.

— *Gott sei's Dank!* — kiáltott fel a kapitány. — Csakhogy itt van! Vitte magával, mint a szélvész. A főherceget azonban nem lehetett megtéveszteni.

— Nem ez az!

— Nem volt más!

— Hols der kukukk!

A fényképész — magyar volt — egész sereg megrendelést kapott.

Sasvárott egész udvari élet volt, ami természetesen is, amidőn a király itt időzik. Teljes szolgaszemélyzet, az udvartartás minden ágazata képviselve van itt.

A polgárság aztán iparkodott barátságot kötni a lakájokkal. Ezekről mindent meg lehet tudni — gondolták a polgárok. Még az unokáinknak is elmesélhetjük, hogy él I. Ferenc József, felséges királyunk. A lakájok általában szívélyes, fesztelen népség. Szívesen áll szóba a nép embereivel. Az egyik különösen jókedélyű fiú; van vagy ötven éves már, de fiatalos, vidám, mint egy lovászinás. Bécsi ötletekkel traktálta a korcsma vendégeit, végül komoly pózba vágta magát és így szónokolt.

— Mindez csak fecsegés! (*Papperlapá!*) Hanem mondok én valamit. En hazafi vagyok! De Ausztriának és Magyarországnak össze kell tartani, mert különben „a korbács jön és német sör!” (Denn sonst kommt der Knute und deutsches Bier!)

Képzeltető, micsoda óriási hatást tettek e szavak a naiv polgárok lelkében.

Vigéc és lapkiadó.

(Bosszú a magyar ipar pártolásáért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Az osztrák ipar- és kereskedelem bojkotálására újabb ok lehet az a felháborító eset, amely *Marosvásárhelyről* jelentenek nekünk. Egy bécsi utazó egy ottani kereskedőt, amiért kimondta, hogy csak hazai iparcikket vesz és ezt talán különösebb nyomaték kedvéért erőlyesebb szavakban hangoztatott, orvul megtámadott és inzultált.

Grün Vilmos könyvnyomdászhoz, a Marosvásárhelyt megjelenő *Egyetértés* kiadóhoz beállított **Schuschny** Miksa, a bécsi **Fuchs** Ignác papirkereskedő cég utazói és nagybőbeszédűséggel ajánlgatni kezdte portékáit. De Grün kijelentette, hogy ő csak a magyar papiripart pártolja s osztrák gyártmányt nem vesz.

A bécsi utazó e fölött való bosszuságában *gorombáskodni* kezdett. Grün a goromba szavakra *kiutasította* a vigéct üzetéből.

Erre az utazó bosszut forralt, amelyet ocsmány módon hajtott végre. Eltávozott az üzletből, de negyed óra múlva egy napszámot küldött be Grünhöz azzal az üzenettel, hogy egy ur kéreti a főnök urat egy pillanatra az utcára.

Grün gyanútlanul kiment, de alig tett pár lépést, az utazó a szomszédos kapuból előugrott, *egy vastag bottal Grünre ütött*, s azzal megfutamadott.

Grün az orvttámadást följelentette a marosvásárhelyi rendőrkapitánynál, ahol **Schuschny** Miksa utazót elővezették, s a kihallgatás után szabadon bocsátották. Az ügyet áttették az illetékes bíról hatóságához.

Az eset egész Marosvásárhelyt nagy felháborodást keltett. Ha ez az eset egy embernek a vakmerő cselekedete, de azért elég jellemző arra a dühre, amelylyel osztrák részről a magyar iparpártolását nézik. A felelet erre csak az lehet, — hogy újabb és újabb térről szorítsuk ki őket, hogy még több okuk legyen a tajtékzásra.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Kölcsey-egyesület választmánya e hó 20 án, szombaton délután ülést tart.

(*) Az aradi zenekedvelők egyesülete f. hó 25 én csütörtökön, délután öt órakor a városháza emeleti kistermében tisztújító közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait ez uton is tisztelettel meghívja. Az elnökség.

(*) A Jókendv asztaltársaság vasárnap este, közvetlen a Kossuth ünnepély után tartja rendes évi tisztújító közgyűlést, melyet ezentul minden év szeptember 19 én fognak megtartani. Egyben az elnökség kéri a tagokat, hogy a pénteki ünnepélyen való megjelenés végett reggel nyolc órakor rendes helyiségében megjelenni sziveskedjenek, honnan a menet a Kossuth asztaltársasághoz csatlakozik.

(*) Az aradi izraelita kiházasító egyesület szeptember hó 18-án d. u. 5 órakor az izraelita hitközség gyűléstermében (Árpád-té. 5. sz. I. em.) választmányi ülést tart. Napirend: a Kossuth-ünnepen való részvétel.

A makói polgármester Aradon.

(Látogatás Vásárhelyi Bélánál és Institóris Kálmánál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Makó város új polgármestere: **Farkas József**, Aradon időzött ma **Gera** Samu makói városi tanácsjegyző kíséretében s itt két látogatást tett hivatalos minőségben. Felkereste előbb **Vásárhelyi Béla** főrendiházi tagot, mint az arad-csanádi vasutak vezérigazgatóját, azután pedig **Institóris Kálmán** polgármestert.

A makói polgármester nagy fontosságot tulajdonított — s ezt erősen hangsúlyozta is — annak a látogatásnak, melyet **Vásárhelyi Béla**-nál tett, mert azt reméli, hogy ezáltal, s különösen ama válasz folytán, melylyel **Vásárhelyi** a polgármesternek felelt, létesülni fog a vasutak és Makó város között az a jó viszony, amelynek gyümölcsét első sorban Makó élvezheti, s amely különösen a két fél között csak legutóbb befejeződött nagy per keletkezése óta meglazult.

Farkas József polgármester kiemelte, hogy Makónak fontos forgalmi érdeke, hogy közötté és az arad-csanádi vasutak között surlódások ne legyenek s ebből a szempontból is kérte a vasutak vezérigazgatóját, hogy a jó viszony ápolását vegye maga is pártolásába.

Vásárhelyi Béla kijelentette, hogy az óhajtott jó viszonyt maga is szeretné s hogy az meg is legyen, rajta nem fog mulni. Igéri, hogy az arad-csanádi vasutak a jövőben is méltányossággal fognak viseltetni Makóval, ezzel a jelentős forgalmat igénylő várossal szemben. Sőt, ha a motorkocsi-közlekedés ki fog fejlődni, *Makó is központ lesz*.

A polgármester kijelentette többek között azt is, hogy Makó sem Szeged, sem más város felé nem gravitál, önállóan akar fejlődni, status in statu, s így jelentőségteljes rájuk nézve **Vásárhelyi Bélának** az a kijelentése, hogy Makón központot fognak létesíteni a motorkocsik közlekedése által.

Institóris Kálmán polgármesterhez egyrészt a kollegiálitás, más részt a két szomszédváros között szükségelt jóviszony talajának előkészítése vezette a makói polgármestert. Azért jött el Aradra is — mondta — nehogy ugy lássék, mintha Makó Csongrád emporiuma felé gravitálna.

Az aradi polgármester szívélyesen fogadta kollégáját s megígérte neki, hogy a két város közötti barátságos érintkezés megerősítése céljából módját fogja ejteni annak, hogy a látogatást Makón visszaadja. **Institóris Kálmán** délen visszaadta **Farkas** polgármesternek a látogatást annak szállodai lakásán.

Farkas József Arad és Szeged után még *Hódmezővásárhelyen és Szentesen* fog látogatósokat tenni.

Kossuth-napja Aradon.

(Az ünnep előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Utolsó óráiban a lázas készülődésnek, egy nappal az évforduló előtt, már kibontakozik előttünk a nagyszerű, lelkesedéstől fenséges ünnepnek képe, amelylyel Kossuth Lajos születésének százados emlékét ünneplik Arad városában. Az ünnepeknek immár befejezett haditerve mutatja, hogy ez az ünnep magán viseli annak a hazafiságnak megnyilatkozását, amely Arad minden ünnepén megnyilatkozik.

Bevezetője lesz holnap, az ünnep előestéjén a *fáklyásmenet*, amely nyolc órakor kezdődik, s amelynek ideje alatt a polgárok házaikat *kivilágítják*. A pénteki ünnepek előkészületeiről a következő tudósítást adjuk:

(A város díszközgyűlése.)

A város díszközgyűlésére Urbán Iván főispán a következő meghívást bocsátotta ki:

Meghívás.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága *polyó évi szeptember hó 19-én reggel 9 órakor* a városház előtt tartandó isteni tisztelet után

rendkívüli díszközgyűlést

tart, melyre a törvényhatóság bizottsági tagjait ezennel meghívom.

Tárgy:

Kossuth Lajos születésének 100 ik évfordulója alkalmából a város közönsége kegyeletének nyilvánítása.

Arad, 1902. évi szeptember hó 17-én.

Urbán Iván, s. k.
főispán.

(Változás a sorrendben)

A Kossuth-émléktábla előtt, tartandó ünnep programja változást szenvedett, amennyiben kibővült a *waggongyári énekkar* szereplésével. Ennek folytán a Szent László-utca és a József-főherceg-ut sarkán lévő Porcia-ház előtt tartandó ünnep programja ez:

Szózat: éneklí a waggongyári dalkör.

Emlékbeszéd; elmondja: *Edvi Illés* László.

Kossuth himnusz; éneklí a waggongyári dalkör.

(A főkapitány intézkedése.)

A rendőrkapitányi hivatal az alábbiakat közli:

Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulója alkalmából, hogy a nyílt helyen tartandó istentisztelet és beszédek a zaj által ne zavartassanak, a főkapitány elrendelte, hogy reggel fél 9 órától, míg a városház előtt az istentisztelet tart, a kocsik az Andrássy-tér és József főherceg-ut nyugati oldalán levő aszfalt uton közlekedhetnek csak. Az egyesületek és testületek a közép-uton vonulván fel, a felvonulás ideje alatt a kocsik az aszfalt utakra utaltatnak. A Szabadságtér az ünnepély tartására elzáratik és a kocsik csak a Szabadságtér elkerülésével közlekedhetnek, végül a József főherceg ut 9 sz. ház előtt lefolyó ünnepély tartama alatt a kocsik csak a József-főherceg-ut keleti oldalán levő aszfalt uton közlekedhetnek.

Orvosi és mentő szerek a városházán levő orvosi hivatalban és a színház épületnek szabadságtéri kapuja alatt lesznek készenlétben.

(A polgárság rendező-bizottsága.)

A törvényhatóság által rendezett ünnep keretén kívül eső ünnepek dolgában, a

mint jeleztük, az *aradi szaabdelvü és a függetenségipárt* közös bizottságot küldött ki.

A *szaabdelvüipárt* részéről a bizottság tagjai: Deutsch Bernát, Éles Ármin, Edvi-Ilés László, Glück Károly, Herz Andor dr. Jóob Gusztáv, Kertész Miksa dr., Kristyóry János, Kohn S. N., Lukácsy Lajos, Mandl Vilmos dr., ifj. Neuman Adolf, Neuman Dániel, Probszt Mihály, Parecz Béla dr., Robitsek Agoston Rozsnyay Kálmán, Szathmáry János, Steinhardt Mór dr., Stauber József, ifj. Szalay Károly dr., Schröder Béla, Steiner József, Tagányi Isván, Tolnai János dr., Tisch Mór dr., Tedeschi Viktor, Vass Géza, Vincze Miklós, Wallfisch Ármin.

A *függetlenségipárt* részéről: Andrányi Károly, dr. Auszterveil László, Benedek Árpád, Berán Antal, Bozsik György, Czukor László, Gebhart István, Faragó Béla, Huzó István, Kaiser Lipót, dr. Keppich Jakab, Kiss Ferenc, Lövy Mór, Müller Károly, Nagy Kálmán, Péterffy Antal, Panker Viktor, Reiniger Samu, Ravasz Imre, Rothmüller Ferenc, Schwarz Zsigmond, dr. Singer János, Steigervald Alajos, Steiner Ferenc, dr. Szalay Arnold, Székely Miklós, Tumó Lajos, Vizer Lajos és Weisz Farkas.

Ez a bizottság rendezi a *városligeti vendéglőben tartandó nagy társas ebédet* is. A bizottság értesíti az érdeklődőket, hogy még ma délután három óráig ebédjegyek kaphatók az ipartestület titkári irodájában Czukor László, Gebhart István, Fejér Gyula, Tedeschi Viktor, Singer János dr. és Maresch Gyula uraknál, ezen időn túl pedig az ipartestületben, miért is felkéretnek az összes iktartó hivatalok, testületek és urak, hogy a beszámolást d. u. három óráig megejteni sziveskedjék.

(Főhívás a polgársághoz.)

Az említett rendőri bizottság a következő felhívást bocsátotta ki:

Aradváros polgárai, honleányai, ifjai!

A nemzet nagy ünnepnapja előtt állunk, a melyen a nagy hazánkfia, Kossuth Lajos emlékének akarunk áldozni. Szívekből, lelketekből meritjük az ihletet, midőn a közelgő ünnepeket méltóságteljes és magasztossá óhajtjuk avatni. Hasunk oda, hogy ezen ünnepély eltörölhetlen emléket hagyjon gyermekeink, unokáink szívében egyaránt. Ne zavarja meg e napot a legkisebb oly esemény sem, mely csak egy szemernyit is le akarna vonni annak fenséges voltából.

Igy lesz a mi ünnepségünk teljes, így lesz méltó Aradhoz, a vértanuk városához.

Az alulirt rendező-bizottság, mely Aradváros öszpolgárságától kapta megbízatását, a törvényhatóság által megállapított sorrenden kívül arra vállalkozott, hogy holnap este *zenés takarodót*, 19-én délután *társas-ebédet*, utána *népünnepelet* rendez a városligetben.

A *zenés takarodó* este nyolc órakor fog indulni a tűzörségi laktanyától s a szokott utvonulat bejárva, ismét oda fog visszatérni, a hol a fáklyákat eloltják.

A *népünnepelet* délután egy órakor, a társas-ebéd két órakor kezdődik.

Ezen alkalomból felhívjuk városunk hazafias polgárságát, hogy mindenki tehetségéhez mérten, *házát fellobogozza, ablakait kivilágítsa*, nemcsak ott, a hol a zene elvonul, hanem a város egész területén.

Miután pedig a *népünnepeletre* csak *husz fillér lesz a belépő-díj*, dacára annak, hogy a t. közönség szórakoztatásánál négy zenekar és a helybeli dalárdák fognak közreműködni s mert az összes bevételt, minden kiadás levonása nélkül, az Aradon felállítandó *Kossuth-szobor alapjának* gyarapítására fordítjuk, meg vagyunk

győződve arról, hogy igyekezni fog mindenki, hacsak néhány fillérrel is, célunkat előmozdítani.

Polgárok, viselkedjétek méltóan a nagy naphoz, méltóan Aradhoz!

(Ünnepi istentiszteletek.)

A város törvényhatósága tudvalevően az *aradi ág. ev. egyház* által, a városháza előtti téren tartandó istentiszteleten vesz részt.

A városháza előtti téren már ma reggel megkezdték az alkalmi sátor építését, amely alatt pénteken délelőtt a díszgyűlést megelőző ünnepi istentisztelet fog lefolyni.

Ezenkívül még két ünnepi istentisztelet lesz.

Reggel 8 órakor, az *ev. reform. templomban* imából álló hálaadó istentisztelet, melyre a város hazafias közönségét ezuton hívja meg a lelkeszi hivatal.

Az aradi zsinagógában este fél hat órakor *diszistentisztelet*, a következő programmal: 1. Szózat (kar.) 2. Dicséző ima a 113. zsoltár nyomán. (A főrabbi és kar.) 3. Hálaadás a nemzet nagy fiának születéséért; tartja a főrabbi. 4. Himnusz. (kar.)

(A Kölcsey-egyesület.)

Az aradi *Kölcsey egyesület* választmánya ma délután *Varjassy Árpád* elnöklet alatt ülést tartott, hogy az ünnepélyen való részvétel módzatait megbeszélje

A választmány elhatározta, hogy az ünnepélyre kivonul *Varjassy Árpád* vezetésével. Az előestén az ereklyemúzeum ablakait kivilágítja s lobogót tűz ki.

Az ünnepély napján, 19-én, továbbá 20. és 21-én az ereklyemúzeum egész nap nyitva lesz s díjtalanul tekinthető meg.

Kovács Vince indítványára kimondta a választmány, hogy az *aradi Kossuth szobor alapjára ötszáz koronát ad az egyesület*. Az összeget tíz év alatt törleszti.

Az ülésen jelen voltak: *Varjassy Árpád* elnök, *Edvi-Ilés László* alelnök, *Somogyi Gyula* dr., *Deutsch Bernát*, *Benedek Árpád*, *Kovács Vince*, *Jancsovics Ferenc*.

(A pénzüntézetek szünete.)

Az ünneplő egyesületek közé sorakoztak ma az összes *aradi pénzüntézetek*, elhatározván, hogy szeptember 19-én, Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulóján, zárva tartják pénzüntézeteket.

(Két főhívás.)

Az aradi ügyvédi kamara elnöksége a következő főhívást teszi közzé:

Az *aradi ügyvédi kamara* választmánya elhatározta, hogy az ügyvédi kamara testületileg vesz részt Arad szab. királyi város törvényhatósága által *Kossuth Lajos* születése századik évfordulója alkalmából úgy a városházán, mint a vértanuk szobra előtt rendezendő emlékünnepeleken.

Felbívom az ügyvédi kamara aradi és vidékről bejövő tagjait, gyülekezzenek 1902. évi szeptember 19-én délelőtt fél 8 órakor az ügyvédi kamara helyiségében, ahonnan vezetésem alatt testületileg vonolunk fel az emlékünnepelekre.

Az istentiszteletre és a díszközgyűlésre érvényes belépő jegyeket gyülekezésünkkor fogom a jelentkező tagok közt kiosztani.

Aradon, 1902. évi szeptember hó 17-én.

Szalay Károly,
az aradi ügyvédi kamara elnöke.

Az aradi ipartestület előjárósága a következő felhívást intézi tagjaihoz:

A holnapi Kossuth-ünnepély alkalmából felkérjük testületünk minden t. tagjait, a kik a felvonulásban részt ohajtanak venni, sziveskedjenek délelőtt fél kilenc órakor az ipartestületben gyülekezni, a honnét együttesen fog a felvonulás történni. Továbbá, miután az ünnepély rendező-bizottsága az *általános munkabeszüntetés* miatt felhívást intézett hozzánk, felkérjük minden iparos társunkat, hogy *f. hó 19-én az ünnepély magasztosságára való tekintettel szives-*

bedjenek munkaszünetet tartanis alkalmazottainak ily módon alkalmat adni arra, hogy az ünnepekben ők is részt vegyenek. Arad, 1902. szeptember hó 17-én. Tisztelettel *Berán Antal* elnök, *Kiss Ferenc* titkár.

(Az egyesületek.)

Az 1848—49-iki honvédegyesület tagjait kéri a elnökség, hogy reggel nyolc órakor *Simay István* elnök lakása előtt gyülekezzenek.

Az aradi Kossuth Lajos betegsegítő és temetkezési egyesület tagjai reggel nyolc órakor az egyesületi helyiségben — az aradi hivatal-szolgák temetkezési és betegsegítő egyesülete ugyancsak reggel nyolc órakor gyülekeznek az egyesületi helyiségben. Mindkét egyesület elnöksége kéri a tagjait, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

Az Aradi Székely Otthon tagjait tisztelettel felkérem, hogy a Kossuth-ünnep reggelén fél nyolc órakor a Jópásztor vendéglőben teljes számban megjelenni sziveskedjenek, hol, csatlakozva a Kossuth-asztaltársasághoz, együttesen fog történni a felvonulás a városháza elé. *Benkő Gyula* elnök.

Az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület választmánya ma tartott ülésen elhatározta, hogy az ünnepen részt vesz. Egyben az aradi Kossuth-szoborra 25 koronát szavaztak meg.

A Jókendv-asztaltársaság szeptember 21-én, vasárnap este 7 órakor rendez Kossuth-ünnepélyt *Schriffert József* vendégül helyiségében a következő sorrendben: 1. Hymnusz, éneklő az asztaltársaság dalköre. 2. Elnöki megnyitó. 3. A helyiségben levő Kossuth kép megkoszorúzása. 4. Ünnepi beszéd. Tartja: *Schwarz Zsigmond*. 5. Tavasz elmúlt... Éneklő a dalkör. 6. Nemzeti fohász *Rákosi Viktortól*. Előadja: *Leitersdorfer Soma*. 7. Szózat. Éneklő a dalkör.

(A vidék.)

A csermői kaszinó által rendezendő hazafias ünnepnek ez a sorrendje:

1. Dél előtt 9 órakor hálaadó istentisztelet az ev. ref. templomban. 2. Dél előtt 10 órakor ünnepélyes mise a róm. kath. templomban. 3. Az istentiszteletek után a község házában diszközgyűlés. 4. Emlékbeszéd a piactéren, tartja *Vadas Gyula* ref. lelkész. 5. Este társasvacsora a kaszinóban.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

Görgey — a szinpadon.

— Vita a Népszínház Kossuth-darabja miatt. —

Arad, szeptember 17.

A Népszínház Kossuth-ünnepi darabja révén érdekes színházi kérdés merült föl. Nem először, de ezuttal nevezetes formában. A probléma ez:

— Szabad-e még életben levő embert a szinpadon személyesíteni?

Ifj. *Bokor József* a Népszínház ünnepi előadására szindarabot írt, a melyen *Görgey* tábornok is szerepel. Ez ellen *Ignotus* vasárnap heves cikket írt, a többek között ezeket mondván:

Görgey Artur ma se nem hadvezér, se nem államférfi, hanem tisztos kora és igen tisztos foglalkozásu magánember, ki sem cselekvéssel, sem abba hagyással nem játszott el semmit a szabad polgár abbeli jogából, hogy ha ő nem bánt senkit, őt se bántsa senki. Ha ő maga nem tudna belenyugodni e magánzói sorba; ha ő járna körül, hogy orra alá dörgölje magát polgártársainak, vagy ha az ő ügyét, melyet egy párszor sikertelen bolygattak meg, ő maga piszkálná egyre és sürgetné benne a végleges döntést; ha szerepre törne a mai életben, ha vádat emelne vádlói ellen, ha koválygó gyanuval szembeállítaná kézzelfogható érdemeit, s más homlokáról akarná a magáéra átrángatni a babért: akkor lehetne indulatra indulattal felelni s tolokodásra kiméletlenséggel. De *Görgey Artur* nem akar semmit, nem tör semmire s nem cselekszik semmit; *Görgey Artur* nem él már e földön, csak jár rajta.

Bokor József erre védekezett, azt mondván, hogy „el fogja kerülni az ellentétes politikai nézetek ütközésének minden lehetőségét.“ Különben pedig nem látja semmi szükségét a darabja módosításának.

Mindazonáltal *Ignotus* álláspontja győzött. Erről szól az alábbi távirati tudósítás:

A székesfőváros népszínházi bizottsága ma délelőtt ülést tartott, *Halmos János* polgármester elnöklése mellett, a mely alkalommal, a hírlapokban fölhangzott megjegyzésekkel kapcsolatosan, elbírálás alá vették a Népszínházban szeptember 19 ikére előadásra kitűzött „*Kossuth Lajos*“ című szindarabot, abból a szempontból, hogy az beleillő-e a Népszínház műsorának a keretébe. A bizottság abban állapodott meg, hogy a szindarabban semmi olyan nincs, ami az előadásnak megakadályozását szükségessé tenné. Megemlítjük, hogy — a szerző részéről történt változtatás folytán — a *Görgey* név a szindarabban nem szerepel, hanem van benne egy alak „*A fővezér*“

Hogy ezzel a változtatással *Görgey* személye is kimaradt a darabból nem tudni. Az is még kérdéses, hogy vajjon az illető színész a vezér-t nem *Görgey* maszkban fogja játszani. A dologból azonban annyi kiviláglik, hogy a főváros Népszínházi bizottsága a mellett foglalt állást: életben levő személyt nem szabad a szinpadon szerepeltetni.

A két Korn.

(Kossuth Lajos levele — Korn Artur atyjához.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Eszünkbe jut az almának meg a fájának közmondása. Ennek a csattanó cáfolata történt a szegedi esküdtbírósg tegnapi tárgyalásán, a melyen *Korn Artur*t, a pángermán izgatót újabb hatheti fogházra ítélték.

Az akna: *Korn Arthur*, a hírhedt hazáruzó.

A feje: a pángermán apja: *Korn Fülöp Antal* 1848/49-iki magyar honvéd százados. a magyar szabadságharc egy derék katonája. Ennek a hazafiságáról nem kisebb ember adott bizonyoságlevelet, mint *Kossuth Lajos*.

Az érdekes Kossuth-levélnék, amelynek eredeti kézírata a Korn-ügy aktáihez van csatolva, érdekesebb részei ezek:

Pozsonyi születésű, helvét hitvallásu *Korn Fülöp Antal* ur, 1848 ban a hazai kormány által előbb hadtörténelmi dolgozatokkal bizatott meg, majd pedig a *Gizon Péter* parancsnoksága alatt alakított *Német Légio*hoz hadnagygyá neveztetett ki és e Légio körében a Magyar Nemzeti érdekek képviselőjére utasítással lett megnevezve. E tiszt minőségben dicséretes részt vett az 1848—49 iki téli hadjáratban. — 1849-iki februárban főhadnagygyá s 1849-iki máj. 1-én az általa ott szervezett két gyalogszázad parancsnokává századosi ranggal kineveztetett. Katonaszolgálatának ez időszakában különös említést érdemel azon jeles hadi tette, hogy a Magyar Seregek *Rüdiger* Orosz Tábornok tulajdonó ereje előtt Kassáról visszavonulni kényszerítettvén, a visszavonulásnak fedezésével s Kassa városnak ott felhalmozva volt katonai szerek s más értékes államvagyont biztonságba tételéig megszállva tartásával ugyancsak *Korn Fülöp* százados ur bizatván meg, e fontos megbizatásának a vezényletre bizott véderő csekélysége dacára annyi erélylyel, elővigyázattal és kitartással felelt meg, hogy a mintegy 2000 szekértehernyi államvagyont biztos elszállítása főképp az ő érdeme, mely érdemeinek elismerésül hadtestparancsnoka bizonyítványának alapján általam országkormánybiztosi minőségben a magyar katonai érdemrend III-ik osztályával lett kitüntetve. A hadjárat további folyamában Szőregnél csapatjával magát ágyutelepeink védelmében újra kitüntette s e csatában nehéz sebet is kapott, melynek következesei őt most hanyatló korában minden oly kereseti munkára, mely testi megerőltetéssel jár, képtelenné tiztik.

A *Világosi* Catastrophá után *Korn Százados* ur előbb török földre, később Nyugot Európába menekült s ott Német és Angol nyelven Hazánk jogát, ügyigazgatását és Nemzetünknek katonai dicsőségét ismertető katonai és

publicistikai munkák megírásával foglalatokodott.

Mikről is midőn *Korn Fülöp Százados* ur kivánságára jelen bizonyoságlevelemet kiadnám, egyszersmind őt mindazoknak, akiket illet, azon méltányló figyelmébe s jó akaratába ajánlom, melyre a Haza védelmébe tanusított s vére kiontásával is megpecsételt vitézsége, hazafisága s 40 év óta a Hazai és humanitárius érdekeknek szentelt munkássága hanyatló korában teljes joggal igényt tarthat.

Kelt *Baracconci* lakomban *Collegnóban*, Olaszországban január 15-én. 1876.

Kossuth Lajos s. k.

Ennek a levélnek eredeti kéziratát maga *Korn Artur* csatolta bűnügyének irataihoz, azal a kérelemmel, hogy az esküdtbírósg elnöke olvastassa föl azt a szegedi polgárbírák előtt, annak bizonyoságául, hogy ha az ő apjához ilyen levelet intézett *Kossuth Lajos*, akkor ő nem lehet pángermán és a hazafiatlanság vádjá visszapatanna róla.

A tárgyalást vezető elnök nem adott helyet *Korn Artur* kérelmének, helyesen, mert hiszen *Korn Artur* nemzetellenes agitációit nem mentheti az, hogy az ő néhai édesatyja csakugyan egyik büszkesége volt szabadságharcunknak.

SPORT.

+ **Kerékpárosok a Kossuth-szoborra.** Az általános ünneplés, mely most, Kossuth születésének századik évfordulója alkalmával mindenekeket eltölt, ime beköltözködött a sport rovatába is. Az aradi kerékpár-klub hozta kapcsolatba nevét az ünneppel: a sportot a hazafiasággal. Ma este, választmányi ülést tartván, *Tedeschi Viktor* elnök indítványára kimondta, hogy az aradi Kossuth-szobor alapjára ötven koronát adományoz. Az aradi kerékpár klub eme példaadó ténye bizonyosága annak, hogy az egyesület nemcsak a sport fejlesztését, hanem, a hazafiság ápolását is céljának tartja, s ezt a célt nem csupán a banketek alkalmával hangoztatja, hanem érte áldozatot is hoz.

Bereitschaft a Kossuth-ünnepen.

(A budapesti helyőrség mozgósítása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Egy fővárosi estilap mai száma, — mint lapunknak táviratozzák — a következő, általános föltűnést keltő sorokat jelenti:

Csütörtökön, pénteken és szombaton a Budapestben állomásozó összes ezredek teljes készületben (*Bereitschaft*) vannak. Ez a parancs érkezett a negyedik hadtesthez a főparancsnokságtól. Mint futó jelenséget — melynek azonban talán mélyebb értelme is van — érdemesnek tartjuk ezt a Kossuth-ünnep hetében följegyezni.

Aki valamikor katona volt, az tudja, mit jelent ez a szó: készenlét. Aki nem volt katona, annak ezennel megmagyarázzuk. Minden kaszárnyában az őrségi kirendeléssel egyidejűleg kijelölnek tiz-tizenkét legényt egy altiszt, vagy mozgalmasabb időben egy tiszt parancsnoksága alatt készenlétre (*Bereitschaft*). Ezeknek a legényeknek huszonnégy óra hosszaiig résen kell lenniök. Ha tűz van, vagy olyan esemény fordul elő, a melyhez esetleg katonai asszisztenciára van szükség, akkor lefujják harsogó kürtszóval a kaszárnya udvarára és onnan csaknem futó lépésben vezetik őket a veszedelem színhelyére. A kiszemelt és kijelölt legényeknek huszonnégy óra hosszaiig nem szabad levetkőzniök, mindig a kaszárnyában kell maradniök, még gyakorlatra sem szabad menniök, mert nem lehet tudni, hogy mikor üt a veszedelem órája; mikor támad nagy tűz, vagy ehez hasonló.

Most hát a Kossuth-ünnep előtt, alatt és után nem néhány legényt jelöltek ki készen-

létre, hanem az egész negyedik hadtestet, a Budapesti állomásozó összes ezredeket legényestől, altiszttestől, tiszttestől és tábornokostól együtt. Minden katonának készenlétben kell lennie, jól fölfegyverkezve, éles töltésekkel ellátva. Háromszor huszonnégy óráig a Budapesti állomásozó katonáknak nem szabad levetkőzniök, pihenőre térniök, hanem a parancs szerint részen kell állniök.

Az említett lap e hiradáshoz a következő kommentárokat fűzi:

Nemzeti ünnepeink, nagy embereink kultusza, lelkesedésünk odafent mind nem más, mint a rebellis hajlam kitörése, amely a tüzvész összes elemeit foglalja magában. Azért hát elő azokkal a patrónáskákkal, éles töltésekkel, fegyverekkel és legyen készenlétben minden Budapesti élő katona, hogy hirtelen előrohannasson szuronysegezve, kürt és dobzó mellett s teljesítse a parancsot, a melyet „Einschreiten“ név alatt ismer a szoldateszka.

Ne ünnepelhessen a magyar soha anélkül, hogy egész hadtesteket ne tudjon a háta mögött, amely szükség esetében tüzelni is kész, nehogy a „Kossuth-kultusz fái” növekedjenek és a Kossuth-láz konok betegséggé fajuljon.

Ez a jelentősége van a teljes készenlétnek, a melyre napiparancs érkezett és a mely szerint csütörtökön, pénteken és szombaton minden katonának készenlétben kell lennie.

Biró Lajos Aradon.

(Főolvasás a pápuákról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Erdekes vendége lesz az ősz folyamán Aradnak. Biró Lajos, az Ausztráliából visszatért tudós zoológus látogat el hozzánk a Kőlcsey-egyesület meghívására.

Mikor híre járt, hogy Biró Lajos néhány vidéki városban felolvasásokat tart az ő nagy-érdekű és tanulságos tapasztalatairól, Varjassy Arpád, a Kőlcsey-egyesület elnöke levélben fordult hozzá, hogy Aradot is keresse fel e célból.

Biró Lajos szívélyes levélben válaszolt Varjassynak, s megígérte, hogy felhívásának eleget tesz. Varjassy Arpád ez ügyben értekezett Somogyi Gyula dr.-ral az egyesület irodalmi szakosztályi elnökével, hogy a tudós utazó felolvasását a téli szezon folyamán szokásos zsurokat keretébe illessze. Somogyi erre vonatkozólag meg is teszi a szükséges intézkedéseket.

Az aradi közönségre ritkán hallott tanulságot és egyben élvezetet ígér ez a felolvasás a pápuák ismeretlen világáról.

Biró Lajos tudományszomja Uj-Guineába, a pápuák földjére csábította, ugyanakkor, a mikor elődje egy másik magyar kutató az ottani klímának áldozatul esett. Hét évet töltött a pápuák között Biró, s hogy ez idő alatt milyen kincsekkel gyarapította a tudományt és a Magyar Nemzeti Múzeumot, csak ezután fog kitűnni.

Megérkezése után természetesen az ország minden vidékére hívták a jeles tudóst. Legelőször azokat a helyeket kereste föl, a hová a mult emlékei fűzik: Debrecen, a hol az ev. ref. gimnázium tanulója volt, majd Kecskemétre ment, a hol a gimnázium tanári katedráját hagyta el, a mikor tudományos útjára indult. Meghívta a nagyváradi Szigligeti-társaság és a szegedi Dugonics társaság.

Aradhoz intimebb vonatkozások nem fűzik a tudóst, de azért készséggel tesz eleget az aradi Kőlcsey-egyesület meghívásának.

HIREK.

Verhovay.

Arad, szeptember 17.

Hosszu ideje él remeteségben a Battonya mellett lévő pusztán Verhovay Gyula, a magyar politikai életnek egy időben sokat szereplő alakja. Egyszerű gazdálkodó lett a híres vezércikk-íróból, a kinek tolla olyan kegyetlenül, olyan vad élesen tudott vágni, és a főváros nagy tüntetéseinek vért forraló népszónoka csak a battonyai képviselőben intézett egy-egy filippikát az ártézi kut vagy egyéb vicinális kérdés dolgában. Sőt: ezen a vidéken úgy tudják, hogy a képviselőház boldogult antiszemita pártjának oszlopa lelkes zsidóbarát is lett, s a pusztáján egyforma vendégszeretettel látja a kazárt és az anti-kazárt.

Szóval: azóta, hogy Verhovay az ismeretes csángó-ügyek miatt visszavonult a nyilvános élettől, minden arra mutat, hogy egészen a „beatus ille”! . . . horáciusi elvének akar élni. Volt eset rá, hogy újságírók meg akarták szólaltatni egy és más aktuális kérdés dolgában, de Verhovay kijelentette, hogy nem politizál: elég volt neki abból. Egy kivétel volt csak: a mikor Battonya község az indítványára az exlex ellen állást foglalt.

Abból az alkalomból írjuk mind ezt, hogy hírül adjuk: Battonya Kossuth-ünnepén, a község háza előtt téren Verhovay Gyula fogja az ünnepi beszédet tartani. A visszavonulás óta ez az első nyilvános szereplése Verhovay-nak és nincs kétség benne, rokonszenvesebb és szebb azoknál, a melyek révén a neve híressé vált.

Hogy e beszéddel Verhovay csupán hazafias érzéseinek tesz eleget és azután folytatja a politikai remeteséget, vagy pedig ezzel újra bevonul a politikába: csak ő tudja s nekünk találgatni is nehéz. Különböztetést nem érheti semmi szó. Verhovay, mint a régi idők tüzes szónoka, bizonyára nem válik kisebbitésére a battonyai Kossuth-ünnepnek.

A beteg erkölcs.

— A legújabb eset. —

Arad, szeptember 17.

Az erkölcstelenség kolerája, mely országos jellegű járvány mostanában, Aradon alkalmas területet talált bacillusai számára. A bacillusok tudvalevőleg a rothadt talajot szeretik, s szomorú dolog, hogy nemcsak a főváros, hanem a vidék is tele van ilyen fertővel. Arad is ama helyek közé tartozik, melyen az erkölcsi járvány terjedésének meggátolására bátran el lehetne rendelni a zárlatot, mint ahogy ezt a takonykór és a lépfene kitörésekor teszik, ha az a szörványos jellegűt túllépte. Aradon az erkölcstelenség tul van a szörványosság határán. Nem akarjuk felsorolni a közeli napok eseteit, melyek a betűvetés embereit a perversitás krónikáivá avatták. Ezeket az eseteket nem felejtette el még senki, s amikor a jó érzés, de még a máskor érzéketlen kedély is háborog, akadnak alakok, kik újabb adatokkal szaporítják a szégyenletes lajstromot. Mikor betegen erkölcstelen kedvtelések felett elérhetetlenkedünk, csodálatba ejt az a vakmerőség is, melylyel a járványba esettek tetteiket elkövetik.

Ime a legújabb história, melynek színhelye Arad, s amelyről egyelőre a rendőrségnek még tudomása nincs. Tegnap délután történt a Maros partján, hogy a sétáló közönséget csődület tette figyelmessé. A csődület közepette egy gyermekkorban levő leány és egy férfi állottak. A leány olyan vádakkal illette a férfit, amelyért a könnyűvérű világ „kosaras“-nak szokta ne-

vezni, amely vád azonban megdöbbenli azokat, kik az utca jelenetein gondolkozni szoktak. A férfi védekezett, de a helyzet olyan volt, hogy mindenki tisztán látta, micsoda fertelem készült itten, mely azonban véletlenül nem sikerült. Megakadályozta néhány ember, akit arra vitt a leány szerencséje.

A hangos marosparti jelenet csődületet támasztott s hamarosan jökora tömeg verődött össze. A tömeg bőségesen elég lett volna arra, ha ez a merénylet például a legvadabb Arizonában, vagy akár a legműveltebb Londonban történik, hogy az aljas férfit meglincseljék. A Maros partján azonban nem történt semmi sem; mikor a tömeg széteszlott, kosaras viccek hangzottak el, s még arra sem akadt senki, hogy az esetet a rendőrségen feljelentse.

A lapok pedig hangzatosan írják: a megdöbbenő esetek egyedüli orvossága, ha a társadalom is a rendőrség mellé áll . . .

— A német trónörökös eljegyzése. A mi sasvári vendégünk, Frigyes Vilmos német trónörököséről érdekes hírt hoznak ma a párisi lapok. Mint sürgönyzik, az illető lapok közlése szerint, a trónörökös jegyet váltott Albany Aliz hercegnővel. Rövid idő előtt még a trónörökös szerelmi regényéről irt a *Matin*, s most már házassági híre lett nyilvánossá. Vajjon miben bígyjünk inkább: a trónörökös szerelmében, vagy pedig a francia újságok megbízhatóságában?

— Ötszáz korona a Kossuth-szoborra. Az aradi Kossuth-szobor-alap a mai napon szép adománnyal gyarapodott. Az Aradi első takarékpénztár, a mely hazafias érzületéről már több alkalommal tett tanubizonyosságot, ma tartott igazgatósági ülésén egyhangulag ötszáz koronát szavazott meg az Aradon tervezett Kossuth-szobor céljaira.

— Mándy Lajos nyugalomban. Mándy Lajos kereskedelmi miniszteri tanácsos nyugdíjazása, a melynek híre heteken át járt a lapokban, ma a hivatalos lapban közzététetett. A erre vonatkozó királyi kézirat így hangzik:

Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy Mándy Lajos miniszteri tanácsos, a törvényszerű nyugdíjjal, saját kérésére, ideiglenes nyugalomba helyeztessék, és hogy neki ezen alkalomból buzgó és kitűnő szolgálataiért elismerésem tudtul adassék.

Kelt Sasváron, 1902. évi szeptember hó 13-án.

Ferencz József, s. k.

Láng Lajos, s. k.

— „Kossuth csolnakosa.” A Kossuth-ünnepélyre egy Bego Mustafa nevű orsovai török jött a fővárosba, a kit annak a révén emlegetnek, hogy ő lett volna az, a ki Kossuth Lajost Orsovánál csónakján Viddinbe vitte. Az öreg töröknek ezt a nevezetességét a következő adatokkal cáfolja a *F. M.* mai számában:

A derék jó török csak kettőben téved, különben csolnakázhatott 1849-ben. Primó abban hogy Kossuth Orsováról Turn-Severinbe ment. Ezt a helyrajzi viszonyok is bizonyítják, eltekintve a történelmi adatoktól. Secundó: Kossuthnál soha sem volt a korona. Nem látta. A legostobább, a legosztrákbabb írók piszkos ráfogásán lovagolnak m g ma is azok a tökfilkók, akik azt mondják: Kossuth vitte magával a koronát. Szemere Bertalan, Logody, Haussmann és Grimm nyomdász ásták el a koronát. Ezek más uton, más alkalommal mentek, mint Kossuth. A gyengébbek kedvéért még hozzá tehetjük, hogy Kossuth nem is harmadmagával, hanem csak másodmagával (Szöllösyvel) ment át Orsováról Turn-Severinbe. E három dőceből látható, hogy a becsületes Bego Mustafa már 53 esztendő és több mint egy hónap óta képzelődik. Kérjük azokat a szerkesztősegeket, akik a derék öreg effendi fantáziáját

sztják, ne folytassák, mert, isten ugyse, egy Petőfi-koponya feltalálásának második csizmadia-fogása esik meg velük. Abból pedig egy is elég!

— **Nyomdatulajdonosok gyűlése.** Az *Aradi* nyomdatulajdonosok ma este, *Rét. y* Viktor elnöke alatt gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a *Kossuth-ünnep* alkalmából, 19-én délutáni két óráig munkaszünetet tartanak. Ez alkalommal kimondták, hogy részt vesznek a *Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének* megalakulásán, s a szervezkedő gyűlésen, melynek színhelye Budapesten lesz, *Boros Jánossal* képviseltetik magukat.

— **A helyi ipar védelme.** A n. kir. államvasutak üzletvezetőségénél tegnap tartották meg a versenytárgyalást az *aradi vasúti fűtőházi telep* folytatógas kiépítésére, melyen a következő ajánlatok érkeztek be:

Radnai és Csimár budapesti váll.	96496.95 kor.
Fodor és Reisinger aradi cég	98227.22 kor.
Wellisch Hugó budapesti cég	102486.71 kor.
Kotsis Lajos aradi cég.	104143.26 kor.

Cermann és Pellegrini aradi váll. 113187.22 kor. Összeggel ajánkoztak az építkezés keresztülvitelére. Az ajánlatok szerint tehát a Radnai és Csimár cég volt a legolcsóbb, amely után azonban jelentéktelen különbözettel mindjárt a *Fodor és Reisinger* aradi cég következik. Az aradi kereskedelmi és iparkamara feladata volna ezek után odahatni, hogy az aradi vállalkozást helyi cég kapja meg. Nagybbszabású vállalkozás vajmi ritkán fordul elő Aradon; de ha néha kínálkozik egy, akkor első rendű feladata volna a fentnevezett kamarának minden lehető elkövetni illetékes helyen, hogy fővárosi vállalkozók ne halásszák el a munkát az aradiak elől, akik többnyire nehéz adók alatt görnyedő polgárai a városnak. Reméljük, hogy nem hangzik el üresen a pusztában e néhány figyelmeztető szó.

— **Az ereklyemúzeum és a Kossuth-ünnep.** A szabadságharc ereklyék aradi múzeuma a Kossuth-emléknap alkalmából néhány napon át ingyenesen lesz látható. A Kölcsey-egyesület választmánya ugyanis elhatározta, hogy a kegyeletos emléknepen mindenkinek lehetővé teszi azt, hogy a Kossuth-ereklyéket, melyek a múzeuma birtokában vannak, láthassa. Ezért f. hó 19-én, 20-án és 21-én, pénteken, szombaton és vasárnap az ereklyemúzeum díjtalanul tekinthető meg. Gondoskodtak ez alkalomra arról is, hogy a Kossuth-emléktárgyak termében állandóan legyen valaki, aki az érdeklődőknek az ereklyékről felvilágosítással és magyarázattal szolgálhat. A múzeum helyiségei eszerint tömeges látogatásnak néznek elébr, mert a jó alkalmat bizonyára igen sokan fel fogják használni.

— **Elhunyt aradi honvéd.** Egy 48 as honvéd-katona halt meg ma reggel Aradon, *Moivai Ignác* szabadságharcbeli honvédtizedes az elhunyt, aki 84 éves korában éppen a Kossuth-ünnepnapja előtt halt meg. Temetése holnap, csütörtökön délután lesz.

— **Moszkvától Pankotáig.** Nem valami kalandos utazásról van szó, hanem arról a vállalkozásról, melyet a *pankotai gyermekzenekar* tett, mikor elhatározta, hogy Moszkvába megy hangversenyezni. Négy havi távollét után ma tértek vissza a kis zenészek. Aradon kiszállottak, s a pályaudvaron sokat meséltek a nagy utról. A vállalkozás jól ütött be, minden zenész száz forintot hozott haza. Mindennel megvoltak elégedve, csupán a moszkvai élelmelés ellen panaszkodtak. Olyan rossz volt az ételük — mondták, — hogy többet nem mennének el.

— **A legelső Kossuth ünnep.** Míg mindenfelé folynak a készülődések a 19-iki ünnepre, az *aradi iparos tanonciskolában* ma emlékeztek meg Kossuth Lajosról. Ez volt a századik szü-

letési évforduló legelső megünneplése Aradon. A tanulók a polgári iskola nagytermében gyülekeztek össze, hol *Kovács Vince* tanár haza fias, szép beszédben méltatta a nagy alkalmat. A beszéd előtt a Himnuszt énekeltek el az iparos tanulók, bezáról pedig a Szózatot.

— **A szabadalmi tanács elnöke meghalt.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Schnierer Gyula* kereskedelmi miniszteri tanácsos, az Országos Szabadalmi tanács elnöke ma hirtelen meghalt. Schnierert agyszéllhűdés érte és ez okozta hirtelen halálát.

— **Kossuth fiai az új országházban.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: *Kossuth Lajos Tivadar Kossuth Ferenc* társaságában megtekintette az új országházat. Kossuth Lajos Tivadar, ki mint mérnök, bátyjával együtt szakértő, elragadtatással nyilatkozott az épületről. Eremekmű — mondta — egymaga elég ahhoz, hogy Budapestet mindenütt ismertté tegye.

— **A világi emlékoszlop.** *Valerian József* világi vállalkozó a világi fegyverletétel helyét megjelölő emlékoszlopot illetőleg figyelembe veendő ajánlatot tett. Kijelentette, hogy az emlékműhöz szükséges összes törtkövet ingyen adja, ha az oszlopot az arad-világi országúttal szemben levő dombon állítják fel. Az ajánlat mindenestre nagylelkű, de aligha fogadják el, mert a fegyverletétel szomorú ténye nem azon a helyen történt, hanem a Világi és Szőlős közötti sikon.

— **Az aradi waggonyár a Máv. szállításában.** A kereskedelemügyi miniszter engedélyével a magyar kir. államvasutak igazgatósága az 1902—1904. években fokozatosan való szállításra hazai gyárvállalatoknál 3610 különféle vasúti kocsit rendelt meg. Ezekből az aradi *Weitzer-féle waggonyár* 100 első és másodosztályu kombinált kocsit, 33 másodosztályut, 120 fedett és 460 nyitott teherkocsit fog szállítani.

— **Mégszökött fővárosi ékszerész.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A főváros üzleti köreiből nagy föltűnést keltett *Drukker Rudolf* budapesti ékszerésznek és családjának nyomtalan eltűnése. Drukker ez év május havában, a Fürdő-utca 1. szám alatt nyitott üzletet, a melyben nagyobbára angol ékszer különlegességeket adott el. Az ékszerész a múlt szombat óta feleségével és nyolc gyermekével *nyomtalanul eltűnt a fővárosból*. Drukker a bizalom révén, a melyet jó referenciái miatt élvezett, *angol, bécsi, németországi és budapesti cégekkel* volt összeköttetésben, a kiktől bizományba kapott árukat, két hét előtt üzleteajtására ezt írta ki:

Az üzlet minden péntektől
hétfőig zárva.

Az első hétfőn ki is nyitott, de a következő hétfőn már hiába vártak erre. Azóta eltűnt. Hitelezői tudakozódtak utána nagymarosi villájában, de ott azt mondták, hogy állítólag *Angolországba ment*, hogy újabb megrendeléseket tegyen. A budapesti cégek körülbelül *harmincezer korona*; a külföldiek *több mint százezer korona* erejéig vannak károsítva.

— **Schässburg meghalt.** *Segesvár* város képviselőtestületének a napokban tartott gyűlésében hirdette ki *Wallbaum Frigyes* polgármester a belügyminiszternek idei július elején a helységnek megállapítására vonatkozó rendeletét. A rendelet tudomásul vétele után *Balikes Gyula* képviselőtestületi tag ékes szavakkal parentálta el a Schässburg nevet s egyben kérdést intézett a polgármesterhez, hogy mily határok között szándékozik a város új nevét a közhasz-

nálatba átvinni? A polgármester határozottan kijelentette, hogy ő ebben a kérdésben is *szigoruan ragaszkodik a törvényhez* s ennek megtartását követelni fogja az alája rendelt tisztviselőktől is. S ezzel a régi „Schässburg“ hivatalosan átváltozik *Segesvárra*.

— **Védkötelesek jelentkezése.** Az 1888. és 84-ik évben Aradon született védkötelesek, kik még ez ideig nem jelentkeztek, felhivatnak, hogy e hó folyamán az aradvárosi katonai osztálynál jelentkezzenek a népfelkelői összeríráshoz.

— **Gyilkosság a főváros szomszédságában.** Fővárosi tudósítónk írja: A főváros közelében levő *Pomáz* községnek véres szenzációja van. Megölték egy embert, — mert szilva lopáson érték. Ugyanabban a házban történt a gyilkosság, a hol két esztendő előtt a hirhedtté vált Schieszlné férjét a kutba dobta s az ott lelte halálát. Tegnap reggel négy órakor *Czirkelbach János* pomázi földmives beosont Schieszlék kertjébe, felmászott a szilvafára s dézsmálni kezdte. Néhány perc múlva lejött a kertbe Schieszl két legény fia unokaöccsük, Schieszl György társaságában. Ahogy megpillantották a szilvatolvajt, elbujtak. Czirkelbach, miután jól lakott lejött, a fáról s alig hogy a földre ért, a három Schieszl megrohanta. Földre teperték a szerencsétlen embert és borzalmasan kirozták. Az egyik fojtogatta, a másik a csizmája sarkával rugdosta a fejét, a harmadik bottal ütötte. Néhány perc alatt Czirkelbach János meghalt. A gyilkosok, mikor látták, hogy áldozatukban már nincs élet, megrémültek és kiszöktek a határba. A gyilkosságnak mihamar híre ment Pomázon s óriási izgalmat keltett. A gyilkosokat a csendőrség keresi s valószínű, hogy a mai nap folyamán letartóztatja a három Schieszl.

— **Szenzációs adóeltitkolás.** Losonc város több polgára följelentést adott be a magyar királyi pénzügyminiszternél *Wohl Aladár* többszörös milliomos, losonci szesz- és élesztő-gyáros ellen, miért a hivatalos vizsgálatot meg is indították. A följelentés azzal vádolja a gyárost, hogy adóban és illetékben több százezer korona erejéig megrövidítette a magyar államkincstárt. Állítólag a cég csak harmincezer korona évi jövedelmet vallott be, holott a följelentés szerint az üzleti könyvből kitűnik, hogy a cég jövedelme a száznyolcvanezer koronát is meghaladja. A följelentésben foglalt adatok valóságát a vizsgálat lesz hivatva megállapítani.

— **Kőmives sztrájk Székesfehérvárott.** Székesfehérvárról táviratozzák: Az itteni ácsok, kőmivesek és kőfaragók sztrájkja még mindig tart. A békéltető bizottság feloszlott, mert a munkaadók és munkások 12 küldöttje nem tudott megegyezni. A sztrájkolók naponként kivonulnak a sztrájk tanyára, a Sóstóra, ahonnan este térnek vissza, feliratos táblákkal és tüntető körmenettel. A főkapitány végre *betiltotta* ezt, de a városi tanács pár napra megengedte, hogy a dolog zavargásokká ne fejlődjen. A sztrájk miatt a gyalogsági laktanya építését sem lehetett megkezdeni. A munkások *hetekig tartó sztrájkra* vannak elkészülve. A sztrájkban vagy 800 ember vesz részt. Mai felvonulásukat a főkapitány *újra betiltotta*. Holnap délután a Sóstón népgyűlés lesz.

— **Ongyilkos tiszthelyettes.** Miskolcra irják: A nagy hadgyakorlatról hazatért helyőrség nyugalmát tegnap kinos esemény zavarta meg. A miskolci cs. és kir. 65-ik gyalogezred egy fiatal tiszthelyettese: *Szémán Pál* szolgálati revolverével öngyilkos lett. A tiszthelyettes, vasárnap este még vidáman mulatott bajtársai-val, kik nem is sejtették Szémán sötét gondolatait. Ejjél után tért haza a „Rudolf“ laktanyában levő lakására s másnap reggel revolverlövés dörrenés zavarta ki álmaiból a legénységet, mely ijedten sietett Szémán Pál lakására. A fiatal katona akkor már vértől elborítottan feküdt a padlón. Még élt, de az orvos sem tudott a súlyosan sebesültön segíteni.

Szémán Pál néhány órai szenvedés után belehalt sebébe. Tettének okáról számos verzió kering, de hogy melyik az igazi, azt nem tudni.

— Egy kis tévedés miatt. Temesvárott Scherf Józ ef, a 29 gyalogezred közlegénye, tegnap délelőtt a Ferencz József-laktanyában szolgálati fegyverével agyonlőtte magát és azonnal meghalt. A szerencsétlen ember végzetes tévedésnek esett áldozatul. Ugyanis valami szolgálati vétség miatt hat hónapig ült a helybeli katonai fogházban, honnan csak a napokban szabadult. A szerencsétlen azt hitte, hogy ezt az időt utána kell szolgálnia és ezért lett öngyilkossá. Pedig ezt a büntetést kegyelem útján elengedték neki. Holnap délután temetik a helyi kórházból, a szokásos katonai parádé mellett.

— Veszedelmes gázrobbanás. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Budapesten a Lipót körút 12. számú házban ma délelőtt veszedelmes gázrobbanás történt. Czenthián Szilárd 45 éves elektrotechnikus és Schweiser Imre 16 éves szerelő-tanonc az első emelet 5. számú lakásába gázvilágítást akartak bevezetni. A gázcsöveket fektették le, amikor Schweiser gyújtót gyújtott. A gáz ettől hatalmas dörrenéssel felrobbant és lángbaborította Schweiser Imrét, aki veszedelmesen összeégett. A robbanásban Czenthián is megsebesült. A mentők nyújtottak a sebesülteknek első segítséget, aztán Schweisert a Rókus-kórházba szállították.

— Olyan szép, mint az új minden ércből készült tárgy, u. m. arany, ezüst, nikkell, alfeind, réz, stb. ha azok az ismert „Globus tisztító kivonat” tal tisztítanak. Ezen kitűnő, általánosan ismert szert ezelőtt 10 évvel találta fel és hozta forgalomba Frätsch Schultz jun. Leipzig cég. Fáradtság nélkül és gyorsan ériük el vele a legnagyobb fényt, a mely igen tartós. Azonkívül a Globus-tisztító kivonat nem karcol, nem piszkol, az ércben kárt nem tesz és három hites vegyész által teljes ártalmatlansága konstataált. Kitűnő tulajdonságai miatt nem csoda, ha naponta 200,000 doboz lesz elszállítva a világ minden részébe. Nemcsak a háztartáshoz, de a cs. és kir. tengerészetnél, vasuti intézeteknél, lóvonatok vagy ipari vállalatokhoz állandóan használják a kitűnő Globus-tisztító-szert, mely az 1900. évi párisi világkiállításán arany éremmel és ez idén Bécsben szintén az arany éremmel lett kitüntetve. Hogy mily nagyarányú jelentősége van e tisztító szernak, abból is látható, hogy e vállalat alaptőkéje 5.1 millió marka és hogy 500 munkás és 50 hivatalnok van állandóan alkalmazva, egy második ilyen fajta gyár nem létezik sehol! Miután minden jó és tökéletes utánozva lesz, ügyelni kell arra, hogy csakis valódi „Globus-tisztító-kivonat”-ot kérjünk, a mely minden droguériában és fűszerkereskedésben kapható, 10, 18 és 30 fillérért dobozoként, és a mely felismerhető a Globus vörös stráfban védjegyről.

— Atzél Péter ezüstjei. Ily című, tegnap közölt cikkünkbe egy téves adat jutott; a mint utólag értesülünk, Ottenberg Tivadar se maga nem volt jelen az Atzél Péter ezüstne-műre tartott árverésen, se mást a vétellel meg nem bízott.

— Kossuth érmek. A Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából készült, díszes kivitelű Kossuth-érmek ingyen kapja mindenki, aki Nádler Lajos női- és férfidivat áruházában (Andrássy tér 16) legalább 4 korona bevásárlást eszközöl.

— Mindenki külömbőség nélkül vásárol cipőt Porter Vilmos Nagy Áruházában a Szabadság-terén. Miért? Mivel a cipők a következő tulajdonságokkal bírnak: Kitűnő anyag. Elegáns, kifogástalan szabás. Rendkívüli könnyűség. Tartós forma. Feltűnő olcsóság. Ily körülmények között igazán teljesen érthető és méltányolható, ha a közönség Porter Nagy Áruházát oly különös módon felkarolja. Tíz korona vásárlásnál minden vevő életnagyságu fényképet kap, csupán a papírkéretért térítendő meg 3 korona.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságter 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Tüntetés a német himnusszal.

(A „Wacht am Rhein“ és a „Gott erhalte.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

A Magyarországon terjedő pángermánizmusnak jellemző tünete, hogy svábok a nagynémet himnusszal, a Wacht am Rheinnel ütik arcul a magyar önértetet. Az eset Zombolyán történt. Két pángermán kereskedő, magáról megfeledkezve, olyan dolgot követett el, a mely csak Korn Arthur tanítványaihoz lehet méltó. A „Wacht am Rhein“ nagynémet himnusz hangjai mellett ordítottak és utána a „Gott erhalte“-t énekelték lelkesedéssel telve.

A botrányos esetről — a melyet már jelezünk s a melynek pártját csak a multkor követte el Kikindán Korn Arthur — a következőket írják:

A „Jemelka“-féle vendéglőben két zombolyai kereskedő mulatott a sváb rezes banda mellett. A szomszédos asztalnál egy pár magyar államhivatalnok és intelligens ember ült, mikor csak egyszerre kihívólag az egyik pángermán kereskedő a sváb trombitásoknak oda kiáltott, hogy huzzák el a nagynémetek indulóját, a „Wacht am Rhein“-t.

A sváb banda rákezdte a nagynémetek himnuszát, a két kereskedő pedig hangosan ordította többször a szövegét és a bandával együtt énekelt. Utána pedig lelkesülve és „dicsőségtől“ megittasulva, háromszor eljátszották a „Gott erhalte“-t.

A szomszéd asztalnál ülő magyar társaság felugrált és megakartá verni a két nagynémetet, de azok végre is könyörgésre fogták a dolgot és hamarosan egéruat vettek, mire a magyaros a sváb bandát dobták ki a korcsmából.

Az idők jele, hogy a sváb trombitások a „Wacht am Rhein“ nagynémet indulót és a „Gott erhalte“-t először tanulják meg játszani s ha egy féleszü ember ezeket a magyar nemzetet vérig sértő indulókat huzatja, készek rá azonnal és talán maguk is lelkesülnek a „Wacht am Rhein“ hangjai mellett.

Mi köze a bánáti sváb trombitásnak a „Wacht am Rhein“-hez? Tanulja meg annak a magyar nemzetnek a himnuszát, a mely nemzet önfiait megkárosítva adott a svábságnak kegyeret, jólétet, hazát akkor, mikor Németország csak koldusbotot nyomott a markába és kényszerítette, hogy új hazát keressen.

NAPIREND.

Szeptember 18. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kup. János. — Protestáns naptár: Titusz. — Görög-keleti naptár (szeptember 5.): Zakariás. — A nap két 5 óra 26 perckor, nyugszik 5 óra 48 perckor. — A hold két 6 óra 2 perckor, nyugszik 6 óra 3 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti illesztőterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék.

Szeptember 18. Az aradi izraelita kiházasító-egylet választmányi ülése délután 5 órakor. — A Meteor kerékpárklub értekezlete.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Tanfolyam a ménesi vincellér iskolában. A földmívelésügyi miniszter rendeletére a ménesi m. kir. vincellériskolánál az 1903. évi január hó 1-én kezdődő egy éves tanfolyamra való felvétel iránt pályázat van kitűzve. A tan-

folyam célja, hogy az elpusztult szőlők felújításának összes munkálataiban, főleg azonban a szőlőoltványok (fás és zöldoltás) készítésében az oltványok ültetésében, a kész oltványszőlők kezelésében, a homoki szőlőmívelésben, a szőlőbetegségek ellen való védekezésben, a borkezelésben, továbbá a gyümölcsfatermesztésben főleg gyakorlatilag képzett és jártas egyének neveltsenek. Erre a célra szolgálnak az iskola 18 holdas szőlője, faiskolája és pincéje, továbbá a szomszédos állami és magánszőlőtelepek. A tanfolyamra, mely 1903. évi január hó 1-én kezdődik csak oly egyének vétetnek fel a kik: 1. munkára alkalmas, elég erős testalkattal bírnak, tényleges katonai szolgálati kötelezettségüknek eleget tettek, vagy a katonai szolgálattól felmentettek; 2. magyarul írni és olvasni tudnak; 3. feddhetetlen életüket erkölcsi bizonyítvánnyal igazolják. Azok a folyamodók, akik szőlőmunkával már foglalkoztak, vagy a kádármesterséghez értenek, a felvételnél előnyben részesülnek. A tanulók mind bentlagnak az intézetben, vagy teljesen ingyenes, vagy pedig saját költséges, esetleg félfizetéses ellátással. A felvételért folyamodók — 1 koronás bélyeggel ellátott és kellően felszerelt folyamodványukat a földmívelésügyi miniszterhez címezve, legkésőbb folyó évi november 25-ig a ménesi vincellériskola igazgatóságánál tartoznak benyújtani.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1902. szeptember 1-től 15-ig. Személyszállítás 1902. szeptember 1-től 15-ig 93344 személy, bevétel 4844 korona 70 fillér, 1901. szeptember 1-től 15-ig 24819 személy, bevétel 4722 korona 70 fillér, 1902. január 1-től szeptember 15-ig 332961 személy, bevétel 63926 korona 70 fillér, 1902. január 1-től szeptember 15-ig 348076 személy, bevétel 66700 korona 70 fillér. Teherszállítás 1902. szeptember 1-től 15-ig 554446 klg., bevétel 1883 korona 01 fillér, 1901. szeptember 1-től 15-ig 1252140 klg., bevétel 1892 korona 83 fillér, 1902. január 1-től szeptember 15-ig 25799510 klg., bevétel 29777 korona 54 fillér, 1901. január 1-től szeptember 15-ig 21945620 klg., bevétel 22809 korona 51 fillér.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 17.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv mérsékelt. Bányadi irányzat mellett 40.000 métermázsa került forgalomba változatlan, a zárlatnál valamelyest olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bányadtak. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.83—6.84
Buza 1903. áprilásra	7.11—7.12
Rozs októberre	6.08—6.09
Rozs 1903. áprilásra	6.23—6.24
Zab októberre	5.54—5.55
Zab 1903. áprilásra	5.85—5.86
Tengeri szeptemberre	5.85—5.70
Tengeri 1903. májusra	5.46—5.47
Káposzta-repce októberre	11.35—11.45

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.86—6.87
Buza 1903. áprilásra	7.14—7.15
Rozs októberre	6.11—6.12
Rozs 1903. áprilásra	6.25—6.26
Zab októberre	5.55—5.56
Zab 1903. áprilásra	5.84—5.86
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.49—5.50
Káposzta-repce októberre	—

Zárlat 5 órakor:

	korona
Oszták hitelrészvény	685.25
Magyar hitelrészvény	724.50
Leszámitolóbank részvény	461.25
Rima-Murányi vasmű részvény	498.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	709.50
Közuti vasut	626.—
Városi villamos vasut részvény	325.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 112—3 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 111—2 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 111—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 111—3 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 110—2 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 108—9 fillérig.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 17.

Magyar aranyjárdék 4%	120.85
Magyar koronajárdék 4%	98.15
Magyar arany 4 1/2%	—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	205.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	162.—
Oszták papírajárdék	101.—
Oszták járdék ezüst	101.—
Oszták járdék arany	121.50
Koronajárdék	99.50
1860-iki államsorsjegyek	152.—
Oszták-magyar bankrészevény	1590.—
Magyar hitelbankrészevény	724.50
Oszták hitelbankrészevény	686.—
Oszták-magyar államvasút	712.—
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.—
London	239.60
Páris	95.10

Kossuth-jelvények,

Kossuth-arcoképek,

legolcsóbb árakban

Révész Nándor,

Szabadságtéri

könyv- és papirkereskedésében.

Telefon: 265.

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Irtá: Galsai Kovács Ernő, [4]

1848—49. honvédsőrnagy.

(Polytatac.)

Arad első ágyuztatása.

Reggel még sötétben indultunk ki Aradról, de mire csapatainkat a családi hídfőnél átszállítottuk a Maroson, az idő már világos lett s így az ellenség észrevehető bennünket.

Uj-Aradon a kertek közt bujkálva mentünk be és gr. Zselinszky tágas telkén, és kertjében huztuk meg magunkat s onnan mentek tőlünk őrzőjáratok a várost kikémleni.

Itt várakoztunk mi vagy másfél óráig nagy csendben, míg végre őrzőjáraink visszajöttek és hoztak magukkal, hogy legalább is eredmény nélkül ne járjanak, egész triumfussal hét bocskoros, szürös, nagy kalapos oláhparasztot, kik a lehető legostobább pofát meresztettek reánk.

Ezek után beszállásoltattunk Uj-Aradon és a vár ellen a körülzáró őreket kiállítottuk.

Engem Bornemisza századoszal a Varga-féle egy emeletes házba, a főutcán, a templom innen szállásoltak be, mely házat azon három nap alatt, míg a várbeliek szabadon kijárhattak, a várban levő uhlánus tisztek kifosztották s belőle minden értékesebb tárgyat magukkal vittek. Ez azután tisztekhez méltó cselekedett volt, akik büszkékké arra, hogy a császárral egyenlő arany portopót hordoznak.

A várbeliek bosszúságból, hogy mi Uj-Aradot elfoglaltuk, délután Arad városát két óráig ágyuzták, mintha az ottani lakosok tevékenek volna valamit.

Ez volt az első ágyuzása Aradvárosának az ezután következő sok közül, a melynek a szemtanuja lettem.

A várbeliek most ellenünkben mozdulni

sem mertek, melynek folytán mi több napot minden esemény nélkül éltünk át.

Miután Lippát is elhagyta az ellenség, annak megszállására innen nemzetőri csapatok küldettek.

Ez idő alatt zászlóaljам némileg felruházott, kaptak mindnyájan sapkát, köpenyegét és bakkancsot. Azután mindenféle összeszedett lőfegyvereket is kaptak, és pedig: régi kovás puskákat, belgiumi nagy kápszlis fegyvereket, rövid lövész-puskákat hosszú, széles vágó szurronnyal, a milyen most az osztrák vadászkatónáknak van.

Őrültünk akármilyennek, csak hogy fegyvereink voltak, amelyekkel löni lehetett és nem kellett a kaszanyelekkal tisztelni. Tul boldogok lettek ez által honvédek. Azonban még hiányzott: csákó, atilla, bornyu, még mindig az oldalon lógó vászontarisznyát használták honvédek, amelyben hordoztak ruhát, tisztítószereket, kenyeret, szalonnát és mindenemű holmijaikat összezsúfolva.

Ezután nekem is több örömmel telt em-bereimben, és szorgalmasan naponként reggel és délután gyakoroltattam őket a fegyverfogás és forgatásban.

Egyszer az uj-aradi temető mellett gyakoroltattam a századomat, bementem a temetőbe és ott láttam sírkövét az ármádiában hírneves Skultéti 8-ik Kóburg huszárezredbeli zászlótartónak, ki ötven éven át a török és az összes francia csatákban folyton hordta az ezred zászlóját, s a kinek arcaképe a zászlóval kezében sokszor láttam gyermekkoromban, különösen a vendéglő szobákban. Itt az ujaradi temetőben porladozik a régi hírneves öreg huszár.

Ezen idő alatt a vár elleni hadifelszerelésünk gyarapodott, Nagyváradról 5 darab 60 fontos bomba-mozsárral, a melyekbe nagy reményeket helyeztünk, hogy majd azokkal visszaadhatjuk a kölcsönt a várbelieknek Arad városának lövöldözteséért.

A bács-bánati táborból a székely határezred egy zászlóalja érkezett ide Aradra. Ezzel azonban az aradi véderő nem sokat nyert s jobb lett volna őket a hazájukba, Erdélybe tovább ereszteni, ott a szülőföldjükön jobb hasznát vehették volna.

A székelyek Szt. Tamás ostromához voltak vezényelve; de tudomásukra esvén, hogy a székelyföldet az oláhok fenyegetik, nem akartak tovább ott maradni, hanem visszakiváncsoltak családjuk védelmére. El is jöttek onnan azon hiszében, hogy hazájukba mennek; azonban Aradra érkezvén, a kormány rendeletére őket itt visszatartották. Nélgedetlenek és kedvetlenek voltak. Minden szolgálatot csak kényszerítve tettek, s mindig csak az otthon vesztélyben lévő családjaikat emlegették. Nem volt tehát helyes őket itt tartani, ahol mindent kedvetlenül tettek, holott otthon az övéik védelmében bátorsággal harcoltak volna.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indult:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

Szeszüzlet.

— Szeptember 17. —

Mai jegyzésein: Készártó nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 18 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12'80—13— korona mmázsánként.

NYILTTÉR.*

Régi magyar könyveket
és egész könyvtárakat

a legmagasabb áron vásárol

Szelinski György

cs. és kir. egyet. könyvkereskedése

és antiquariuma

Wien, I., Stefansplatz 6.

A t. hölgyközönség szives figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a t. cz. hölgyközönséget, hogy az őszi modellek tanulmányozását Bécsben befejeztem.

Szabadság-tér 3. szám alatt levő

műtermemet

megnagyobbítottam s ezáltal azon kelles helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek megfelelő angol, francia ruhákat, őszi és téli kabátokat, gallérokat, köpenyeket, lovagló és más sport kosztümöket, képes vagyok a legmérsékeltőbb árak mellett pontosan készíteni, főörekvésem mindig az volt, hogy a műtermemben készült ruhák a legizlésebben, tisztán és pontosan kerüljenek ki.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogását továbbra is kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

VARGA KÁLMÁN,

női szabó,

Német és angolországi szabászati akadémia volt növendéke.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

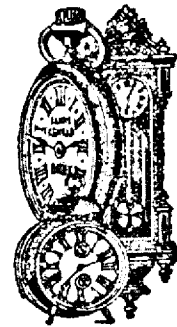
Konrad János

órágyára,

aranyárak kiviteli háza

BRÜX, 270 sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.
Valódi ezüst lánccs frt 1.20.
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi czimerral van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1880
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Iskolakönyvek
szolid bekötését
mérsékelt díjért elvállalja
az Aradi Nyomda Részvénytársaság.

kölesönök leggyorsabb és legolcsóbb eszközlése
házakra, földekre

4 1/2%-os kamat mellett 50 évre is. Kizárólag utólagos juttatások fizetése ellenében,

ugyszintén köz- és magántisztviselőknek, katonatisztéknek, kereskedőknek, iparosoknak és minden hitelképes egyéneknek diszkrétan eszközöl hitelt

SOMOGYI BANKIRODA

bej. cég.

1543

Budapest, VI. ker., Proféta-utca 5. szám.

(Válaszbélyeg csatolandó.)

Uj butor-raktár a Boros Béni-téren.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Aradon, Boros Béni-tér 2. szám alatt (Kneffel-féle ház)** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

butor-raktárt

nyitottam, hol azonkívül mindennemű **konyha-berendezést** is raktáron tartani fogok.

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy legjobb minőségű áru, jutányos árak és pontos szolgálat által nagybecsű vevőimet kielégíthessem és teljes megelégedésüket kinyerjem, miért is kérem szíves megrendelésével kitüntetni és raktáramat b. látogatásával megtisztelni.

Teljes tisztelettel

Bauer Mihály,
asztalos mester.

1314

Rozsnyay-féle chinin czukorka, chinin csokoládé

patykoszorozott készítmény.

gyermekeknek, láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrissítésére és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden mászert felülmúló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepelt májfoltot, bőrtájkát (mitesser) és minden arcztisztáltságot. Masszához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyammal vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszer-tárakban és droguer-lában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földesákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunágotán: Fejes Lajos, Kurlicson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pivároson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszer-táráiban.

Fontos mindenkinek!

Van szerencsém mélyen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy nagy bevásárlási utamról hazaérkeztem és bátorkodom ennél fogva dusan felszerelt raktáramat uri, fiu és gyermekruhákban a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig mindenkinek a lemelegebben ajánlani.

Mint Arad legrégebb ruhakereskedője és támaszkodva azon nagymérvű bizalomra, melyben tisztelt vevőim cégemet szolid és pontos kiszolgálásom következtében részesítik, mindenkire nézve fontos az őszi és téli idény, valamint az iskolai beiratások közeledtével az alkalmat el nem mulasztani, ruhaszükségeiteket nálam fedezni.

Tájékoztulás bátorkodom raktáron lévő áruimból egyes ruhák árait itt jegyezni:

Férfi öltönyök 8 frttól 20 frtig a legfinomabb.

Fiu öltönyök 4 frttól 12 frtig a legfinomabb.

Uri Raglan Duple szövettől 12 frttól 20 forintig a legfinomabb.

Uri felöltő 10 frttól 18 frtig a legfinomabb.

Uri vadász kabát bőrből, szőrmebélés és gallérral 25 frt.

Uri gummi Ulster 15 frt.

Uri városi kabát legfinomabb szőrmebéléssel és gallérral 40 frttól 60 frtig.

Uri télikabátok legfinomabb Lastig és Manteg nacból 10 frttól 40 frtig.

Valódi magyar lovagló nadrágok sileini lodenből igen olcsó áron. Utazó bunda valódi erdélyi bárány, farkas, schupp, angora, medvebőrrel igen nagy választékban, legolcsóbb áron.

Utazó lábzsák szőrmebéléssel 10 frt. — Utazó köpeny styriai lodenből 15 frt. — Gyermek costumók 2 frt 50 krtól 8 frtig. — Fiu és gyermekköpenyek igen nagy választékban, bámulatos olcsó áron. — Vadász és Loden kabátok finom gyapjuszövetbéléssel 8 frttól 12 frtig. — Uri hálókabátok piros, bordeaux, kék 8 frt. — Kocsis gummi-köppeny 8 frt. — Havelok finom lodenből 10 frt.

Magamat a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva, vaegyk.

kiváló tisztelettel

Moskovitz Kóbi.

Nagy raktár férfi és gyermekruhákban.

Fontos, szolid kiszolgálás, olcsó árak.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

☛ Telefon szám: 151. ☛

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cseledek kereső vagy cseledeknek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

Droguista segéd

22—24 éves, ügyes detailista, vegyszerekben teljesen jártas, kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 1824

Eladó

egy jó karban levő zongora. Bővebbet Boros Béni-tér 29. 1621

„Pajkos“

kivánt helyen levele van. Sziveskedjék azt átvenni — ismeretlenül. 5018

Az összes helybeli orvosok ajánlják a

Boholti ásványvizet.

Kapható minden fűszerkereskedésben. Főraktár Boczkó-utca 9. sz. Telefon 506. szám. 1550

Német-magyar Bonne

gyermeknek mellé ajánkozik. Szives megkeresések „Bonne” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1441

Panker Viktor

műlakatos, Fácán utca 6 sz. egy oszlopos bersajtó eladó. Megrendelések elfogadtnak, pontosan szállítatnak. 1596

Két-három gyermek

intelligens családnál teljes ellátást kaphat. Bővebbet Fischer Ármin, Batthyányi-utca 22. sz. 1446

Kész

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek szolid kivitelű

kész-butoraimat

és olyanokra megbízást készséggel elfogadok. 1399

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

BUTOR. Menczer Márton

butorüzlete

Árpád-tér 5. szám

(zsidó-templom-épület) alatt létezik, hol új és keveset használt butorok legolcsóbb árban kaphatók. Kérem a pontos címre ügyelni. — Ugyanott

uraságoktól levetett ruhák

legmagasabb árban megvételnek. Kivá-natra házhoz is megyek. 1563

Gurahonezi portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáit 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Krisán János Arad, nagyvárad-ut 12. és

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

Meghívás.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó évi szeptember hó 19-én reggel 9 órakor a városház előtt tartandó isteni tisztelet után

rendkívüli

disz közgyűlést

tart, melyre a törvényhatóság bizottsági tagjait ezennel meghívom.

Tárgy:

Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulója alkalmából a város közönsége kegyeletének nyilvánítása.

Arad, 1902. évi szeptember hó 17-én.

Urbán Iván, s. k.

1624

főispán.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ternovai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a tautzi országút melletti raktárból. 704

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szeplő, májfolt, bíbircs, bőrvörösséget és mindennemű arczisztatlanságot. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehérréz, rózsaszín és krém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

☛ Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ☛

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálójánál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában.

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető

a pozsonyi

kiállítási sorsjátékon.

Küzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

Kiállítási sorsjegy iroda

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

Aradi nyomdarszövetésársaság könyvnyomdája.

Eladó szőlő

terméssel

a paulisi hegyen,

a vále krutsiban egy 4 éves ültetésű, részint bor- és csemege fajokkal beültetett szép terméssel, 1 kat. hold 677 □-öl területű, a vasuti állomástól 1/4 óra távolságra. 1622

Értekezni lehet Paulison Némegy Károly asztalosmesternél.